ABHIYAN WEEKLY-2040

राष्ट्रियता र राष्ट्रिय अखण्डताको लागि

अभियान साप्ताहिक-२०४० काठमाडौं

अभियान

ABHIYAN WEEKLY साप्ताहिक

Devendrachudal@gmail.com

वर्ष : ४१ / अंक : ८ / २०८० भदौ २९ गते शुक्रबार / Sep. 15, 2023 / मूल्य रु. १०/-

प्रधानमन्त्रीज्यू 'प्रचण्ड'माथि कहिले कारबाही हुन्छ ?

काठमाडौं । सत्ताको प्रमुख घटक नेपाली कांग्रेसलाई प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल नेतृत्वको सरकार 'नखाउँ भने दिनभरीको सिकार खाऔँ भने कान्छा बाबुको अनुहार' जस्तो हुँदै गएको छ । पछिल्लो समयमा नेपाली कांग्रेस आफ्नै कारणले गर्दा कमजोर अवस्थामा पुगेको छ । कांग्रेसभित्र अहिले विभिन्न गुट उपगुट रहेका छन् । सभापति शेरबहादुर देउवाले नेपाली कांग्रेसलाई एक ढिक्का बनाएर अघि बढाउन सक्ने सम्भावना प्रायः न्यून रहेको छ ।

सभापति देउवा फेरी एक पटक प्रधानमन्त्री बन्ने दाउमा रहेकाले गर्दा प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालका जस्तासुकै हथकण्डाहरू समेत टुलु टुलु हेरेर बसिरहेको आरोप कांग्रसकै नेताहरूले लगाउन थालेका छन् । कांग्रेसलाई प्रयोग गरेर प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले आफ्नो स्वार्थ र पार्टीगत स्वार्थ पूरा गरिरहेका भएपनि त्यस विषयमा सभापति

>>> बाँकी ८ पेजमा

हामीलाई www.abhiyanweekly.com.np मा पनि पढ्न सकिन्छ ।

ताली र गालीबीच नेम्वाङप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली

काठमाडौं । २०४६ सालको राजनीतिक परिवर्तन पछि कहिल्यै भूतपूर्व नहुने गरी स्व. सुवास नेम्वाङ्गलाई संविधान सभाको अध्यक्ष भएको नाताले अध्यक्ष भनिने गरिएको थियो । संविधान बनाउने कामको नेतृत्व गरेका हुनाले उनी सँधै सम्मानित हुनुहुन्छ भन्ने व्याख्या गर्दै त्यस्तो व्यवस्था गरिएको थियो । त्यसैले उनलाई हरेक मञ्मा पूर्व सभामुख होइन, मन्त्री होइन, संविधानसभाका अध्यक्ष भनेर सम्बोधन गर्दै बोलाइने गरेको थियो । सरकारले निर्माण गरेको राष्ट्रिय मर्यादा क्रममा उनी आठौं नम्वरमा रहेका थिए । नेम्वाङ्गको निधनपछि त्यो आठौँ मर्यादा क्रममा समेत अब तलमाथि पर्ने भएको छ ।

नेम्वाङ्गको जन्म २००९ सालमा इलामको सुन्तलाबारीमा भएको थियो । नेम्वाङ्ग ७१ वर्षको जीवनकालमा पछिल्लो ५० वर्ष सक्रिय राजनीतिमा

>>> बाँकी ८ पेजमा

प्रधानमन्त्रीले नै रोपे झगडाको विऊ

काठमाडौं । माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष समेत रहेका प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल नेतृत्वको समाजवादी मोर्चाले कोशी प्रदेशको नामलाई अस्वीकार गरेको छ । कोशी प्रदेशमा रहेका कांग्रेस, एमाले र माओवादी मोर्चाका दुई तिहाई भन्दा बढी सांसदहरूले कोशी प्रदेश नामाकरणको पक्षमा मतदान गरेका थिए । कोशी प्रदेशमा नेकपा एमालेका ४० प्रदेश सांसद रहेका छन् भने कांग्रेसका २ ९, माओवादी केन्द्रका १३, राप्रपाका ६, नेकपा एकीकृत समाजवादीका ४ र जनता समाजवादीका १ सांसद रहेकोमा कोशी प्रदेशको नामाकरण हुँदा असन्तुष्टि जनाउँदै जनाता समाजवादीकी १ सांसदले पार्टीलको निर्णय विपरित नामाकरणको प्रस्तावको मत विभाजन प्रक्रियामा सहभागि भएकी थिइन् ।

कोशी प्रदेशमा रहेका ९३ सांसद मध्येका ८२ सांसदले

>>> बाँकी ८ पेजमा

अमेरिका र चीनको चेपुवामा सरकार

आफ्नै बोली र व्यवहारले दाहाल सरकार संकटमा

काठमाडौं । माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष समेत रहेका प्रधानमनत्री पुष्पकमल दाहाल हिजो आज आफ्नै कारणले गर्दा संकटमा पर्दै गएका छन् । प्रधानमन्त्री दाहालले प्रत्येक दिन गर्ने भाषणहरूमा आफ्नो नेतृत्वको सरकार जति दिन टिक्छ त्यस दिनसम्म भ्रष्टाचारका फाइलहरू खोल्ने धम्की दिइरहेका हुनाले लामो समयसम्म आफ्नो नेतृत्वको गठबन्धन सरकार टिक्नेमा उनैलाई विश्वास रहेको छैन । आफू लामो समयसम्म टिक्नका लागि अनेक तिकडमहरू अपनाउँदै आएका प्रधानमन्त्री दाहाल अहिले आफै अलमलमा परेका छन् ।

मुलुकमा भएका ठुला ठुला भ्रष्टाचारका काण्डहरूमा अनुसन्धान गर्न गठन गरिएको नेपाल प्रहरीको अनुसन्धान व्यूरो (सीआइबी)ले ललिता निवास जग्गा काण्ड, नक्कली भुटानी शरणार्थी काण्ड र सुन तस्करी काण्डको अनुन्धान गरी सरकारी वलिक कार्यालय काठमाडौंमा बुझाईसकेको छ । ललिता निवास जग्गा काण्डमा निर्णयाकर्ताहरू पूर्व प्रधानमन्त्री माधव नेपाल र बाबुराम भट्टराईलाई सरकारकै दवावमा सिआइबीले उन्मुक्ति दिएर अनुसन्धान गरेकोमा अदालतले उक्त काण्डमा मुछिएकाहरूलाई धरौटीमा रिहा गरिसकेको छ, भने नक्कली भुटानी शरणार्थी काण्डमा संलग्न रहेको केही व्यक्तिलाई अदालतको आदेशमा पुर्पक्षका लागि जेल पठाएको भएपनि सत्ता गठबन्धनमै रहेका नेपाली कोंसका नेता एवं पूर्व गृहमन्त्री बालकृष्ण खाँण सहित नेकपा एमालेका नेता टोपबहादुर रायमाझी सहित केहि व्यक्तिहरू पुर्पक्षका लागि जेल पुगेका छन् । उक्त काण्डमा मुछिएका व्यक्तिहरूले नेपाली कांग्रेसका सभापति शेरबहादुर देउवाकी पत्नी आरजु राणाको नाम समेत पोलेका भएपनि उनलाई सीआइबीले सामान्य सोधपुछ सम्म गर्न सकेन । सत्ता गठबन्धनको गत श्रावण २ ९ गते बसेको बैठकले माधव नेपाल र बाबुराम भट्टराईलाई उन्मुक्ति दिने निर्णय गरेर उनीहरूलाई सरकारी साक्षीका रूपमा राख्ने निर्णय गरेपश्चात् त्यसको व्यापक विरोध भएको छ । माधव नेपाल र बाबुराम भट्टराईमाथि मुद्दा चलाउँदा सरकार ढल्ने निश्चित भएपछि उनीहरूलाई उन्मुति दिएको प्रष्ट भएको छ । प्रधानमन्त्री दाहाल र गृहमन्त्री नारायणकाजी श्रेष्ठले भ्रष्टाचारमा जेसुकै र जुनसुकै पार्टीका नेताहरू संलग्न रहेका भएपनि उनीहरूलाई कानुनी दायरामा ल्याउने

>>> बाँकी ८ पेजमा

प्रधानमन्त्रीको विरोध गर्नेहरू प्रतिगामी हुन् ?

काठमाडौँ । हिजो आज प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले आफूले संविधानको रक्षा गरिरहेको अभिव्यक्ति प्रत्येक दिन दिन थालेका छन् । हो, प्रधानमन्त्री दाहाल नेतृत्वको सत्ता गठबन्धनले कोशी प्रदेशमा संविधानको रक्षा गर्दै सर्बोच्च अदालतले दिएको परमादेशलाई समेत उल्लंघन गरेका छन् । सत्ता गठबन्धनले संविधानले प्रष्ट रूपमा व्याख्या गरेको सभाध्यक्ष वा सभामुखले मत दिन नपाउने प्रावधानको ठाडो रूपमा व्याख्या गरेको सभाध्यक्ष वा सभामुखले मत दिन नपाउने प्रावधानको ठाडो उल्लंघन गरेर संविधानको रक्षा गरिरहेका छन् भने आफ्नो पार्टीलाई बहुमत दिएर निर्वाचनमा जिताएको खण्डमा जातीय राज्य दिन्छु भन्नु पनि संविधानकै रक्षा हो नि !

सत्ता गठबन्धनमा रहेका माधव नेपाललाई ललिता निवास जग्गा काण्डमा निर्दोष करार गरेर भ्रष्टाचारको अन्त्य गर्ने उद्घोष गर्नु पनि संविधान ऐन, कानुनै रक्षा हो नि ? आफ्नै पार्टीका नेता तथा कार्यकर्ताहरू विभिन्न काण्डमा मुछिएका भएपनि उनीहरूलाई कानुनी कारबाहीबाट बचाउनका लागि त्यस्ता काण्डको अनुसन्धान गरिरहेका वरिष्ठ प्रहरी अधिकृतहरूलाई ४/५ महिनामा सरूवा गर्न पनि संविधानको विधि विधान भित्रै नै पर्दछन् नि ? सत्ता गठबन्धनको प्रमुख घटक नेपाली कांग्रेसका नेताहरूले प्रधानमन्त्री दाहालको

>>> बाँकी ८ पेजमा

प्रचण्डको षड्यन्त्र पर्दाफास हुने निश्चित !

काठमाडौं । प्रधानमन्त्री एवं माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष समेत रहेका पुष्पकमल दाहालले जनताको आन्दोलनबाट प्राप्त परिवर्तन नचाहेकाहरूले सरकारले चालेको भ्रष्टाचार विरूद्धको अभियानको विरोध भएको बताउँदै आफू संविधानको रक्षाका लागि कटीवद्ध भएको बताएका छन् । माओवादी सहित नेकपा एकीकृत समाजवादी मोर्चाले भाद्र २४ गते हेटौडोमा आयोजना गरेको सन्देशसभामा उक्त कुरा बताएका हुन् ।

पार्टीको कार्यक्रममा सरकारी हेलिकोप्टर चढेर हेटौडा पुगेका प्रधानमन्त्री दाहालले भ्रष्टाचारमा संलग्न जोसुकै भए पनि र जुनसुकै पार्टीका भएपनि कानुनी कारवाही गर्ने बताएका भएपनि व्यवहार त्यस्तो देखिएको छैन । सुन तस्करी काण्ड लगायतका विभिन्न

काण्डमा मुछिएका आफ्नै पार्टीका नेताहरूलाई दाहाल सरकारले उन्मुक्ति दिंदै आएको छ भने ललिता निवास जग्गा काण्डमा मुछिएका पूर्व प्रधानमन्त्रीद्वय माधव नेपाल र बाबुराम भट्टराईलाई सत्ता गठबन्धनको श्रावण २९ गते बसेको बैठकले उनीहरूलाई उन्मुक्ति दिएको छ । प्रधानमन्त्री दाहालले आफैँ न्यायाधिश जस्तो भएर ललिता निवास जग्गा काण्डमा माधव नेपाल निर्दोष रहेको करार गरेका छन् ।

>>> बाँकी ८ पेजमा

आफ्नो स्वार्थका लागि प्रधानमन्त्री दाहाल जस्तोसुकै हथकण्डा अपनाउन तयार

काठमाडौं । माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष एवं प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल आफ्नो स्वार्थ पूरा गर्नका लागि जस्तासुकै हथकण्डा र जालझेल गर्न माहिर मानिनुहुन्छ । बोलीमा र व्यवहारमा प्रधानमन्त्रीको भनाई आकाश जमिन जत्तिकै फरक रहेको उनको व्यवहारले प्रष्ट पारिसेको छ । प्रधानमन्त्री दाहालले गर्ने गरेका प्रत्येक दिनका भाषणमा उनले कानुन सबैको लागि बराबरी हो भन्ने उद्घोष गरेपनि आफ्नो स्वार्थका लागि कानुन सानालाई मात्र प्रयोग गरिएको छ भने ठुलालाई उन्मुक्ति दिइँदै आएको छ ।

पार्टीगत स्वार्थ र व्यक्तिगत स्वार्थलाई हेरेर उनले अब हजारौँ फाइल खोलिन्छ भन्ने उद्घोष गर्दै आएका भएपनि व्यवहारमा त्यस्तो देखिएको छैन । मुलुकमा भएका ठुला ठुला भ्रष्टाचारका काण्डहरूमा ललिता निवास जग्गा काण्ड, नक्कली भुटानी शरणार्थी काण्ड र सुन तस्करी काण्डमा संलग्न भएका र नेपाल प्रहरीको अनुसन्धान व्यूरो (सिआइबी)ले माधव नेपाल, बाबुराम भट्टराई समेत ललिता निवास जग्गा काण्डमा मुछिएका हुनाले उनीहरूलाई अनुसन्धान गर्नुपर्ने सुझाव प्रधानमन्त्री दाहाललाई दिएको भएपनि प्रधानमन्त्री दाहालले गत श्रावण २९ गते सत्ता गठबन्धनको बैठक राखेर उक्त काण्डमा माधव नेपाल र बाबुराम भट्टराई माथि अनुसन्धान गर्न नपर्ने निर्णय सत्ता गठबन्धनको बैठकबाटै गराएका थिए ।

सर्बोच्च अदालतले माधव नेपाल र बाबुराम भट्टराई माथि अनुसन्धान गर्न आदेश दिएपनि उनीहरू माथि कुनै अनुसन्धान नै नगरी सरकारी वकिल कार्यालय काठमाडौंले काठमाडौं जिल्ला अदालतमा मुद्दा दर्ता गराएको छ । माधव नेपाल र बाबुराम भट्टराई प्रधानमनत्री रहेका बेला नक्कली मोहीलाई जग्गा सट्टापट्टा दिने र नक्कली गुठी खडा गरेर नक्कली मोहीलाई जग्गा दिने निर्णय भएको थियो । निर्णयाकर्ताहरूलाई अनुसन्धान समेत नगरी उनीहरूलाई सरकारी साक्षीका रूपमा राखिएको हुनाले प्रष्ट हुन्छ प्रधानमन्त्री दाहाल आफ्नो स्वार्थका लागि जस्तोसुकै हथकण्डा अपनाउन पनि तयार हुन्छन् भनेर ।

आफ्नै पार्टीका नेताहरू विभिन्न काण्डमा

>>> बाँकी ८ पेजमा

५० प्रतिशत भन्सार छुटमा २० हजार टन चिनी आयात हुने

काठमाडौं । उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रायले ६० हजार टन चीनी भन्सार छुटमा आयात गर्न गत श्रावण महिनामै अर्थ मन्त्रालयलाई पत्र पठाएकोमा अर्थ मन्त्रालयले ५० प्रतिशत छुटमा २० हजार टन मात्र आयात गर्न भाद्र २५ गते स्वीकृत्ति दिएको छ । २० हजार मध्ये १० हजार साल्ट टेडिङ्ग कर्पोरेशन र १० हजार खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनीलाई दिने निर्णय अर्थ मन्त्रालयले गरेको छ । केही काला व्यापारी र चीनी उद्योगीहरूले भने चीनी छुटमा आयात गर्न नदिन लविङ्ग गर्दै आएका थिए । चीनी उद्योगी शशीकान्त अग्रवाल सहितका अन्य चीनी उद्योगीहरूले आ-आफ्नो उद्योगबाट उत्पादित भएको चीनी बढी मूल्यमा विक्रि गर्दै आएका र उपभोक्ताहरूको ढाड सेक्ने गरी अहिले नै

>>> बाँकी ८ पेजमा

काश्मिरी परिवारहरूको लागू बेपत्ताको मनोवैज्ञानिक प्रभाव

कुमार साही

७० वर्षभन्दा बढी समयदेखि कश्मीर द्वन्द्वले जनताको जीवनमा हिंसा र असुरक्षाको छाया परेको छ । यस चलिरहेको द्वन्द्वका धेरै दुःखद पक्षहरूमध्ये बलपूर्वक बेपत्ता पार्ने दुःखद कार्य हो । जबर्जस्ती बेपत्ता हुनु भनेको राज्य वा राज्य सम्बद्ध एजेन्टहरूद्वारा व्यक्तिको अपहरण, परिवारहरूलाई निरन्तर चिन्ता र डरको अवस्थामा छोड्ने गम्भीर मानवअधिकार उल्लङ्घन हो । यस सन्दर्भमा, कश्मीरका परिवारहरूमा जबरजस्ती बेपत्ता पारिएको मनोवैज्ञानिक प्रभाव गम्भीर मुद्दा हो जसमा ध्यान दिनु आवश्यक छ ।

जबर्जस्ती बेपत्ताको डरलाग्दो घटना पहिलो पटक १९८९ मा भारतीय अधिशासित जम्मू र कश्मीरमा देखा पऱ्यो । अप्रत्याशित रूपमा कब्जा गर्ने सेनाहरूको तैनाथीको घर भएको क्षेत्र- आठ लाख भन्दा बढी कर्मचारीहरू, विश्वको कुनै पनि ठाउँमा शान्तिको समयमा सबैभन्दा बढी संख्यामा सेना - अन्धकारको साक्षी थियो । कश्मीरीहरू विरूद्ध अभियान सुरू गर्नुहोस् । दुर्भाग्यवश, यो पेशाले मानवअधिकार उल्लङ्घनका विभिन्न रूपहरू ल्यायो, जसमा गैर-न्यायिक मृत्युदण्ड, हिरासतमा मृत्यु, हिरासतमा यातना, यौन दुर्व्यवहार, जबरजस्ती श्रम, र सायद सबैभन्दा पीडादायी पक्षहरू मध्ये एकः जबरजस्ती बेपत्ता ।

प्रत्येक कश्मीरीप्रति व्यापक आशंकाले उत्तेजित कब्जाकारी सेनाहरूको भारी हातको दृष्टिकोणले विगत घ दशकहरूमा फैलिएको गिरफ्तारी र त्यसपछिको यातनाको अथक चक्र निम्त्याएको छ । यो पीडादायी वास्तविकताले गैर-लडाकू कश्मीरीहरूको जीवनमा लामो छाया छायो र परिवारहरूलाई अनिश्चितता र निराशाको सामना गर्नुपरेको छ ।

जबर्जस्ती बेपत्ता पारेर आईओजेकेमा परिवारहरूमा परेको आघात गहिरो र बहुआयामिक छ । अगस्ट २०१९ को घटनाहरू अघि पनि, कश्मीर उपत्यकाले गम्भीर भावनात्मक संकटको संकेत देखाउँदै थियो । दर्दनाक घटनाहरू, आर्थिक मन्दी र परम्परागत समर्थन प्रणालीको विघटनको निरन्तर एक्सपोजरले मानिसहरूलाई मनोवैज्ञानिक तनावमा अत्यधिक जोखिममा पार्छ । एमएसएफको २०१५ कश्मीर मानसिक स्वास्थ्य सर्वेक्षणले महिला र पुरूषहरूमा अवसाद, चिन्ता विकार र पोस्ट-ट्रमाटिक तनाव विकारको समान रूपमा उच्च व्यापकता देखाउँदै पीडितहरूको एक आश्चर्यजनक संख्यालाई हाइलाइट गर्दछ ।

परिवारको सदस्यको अचानक बेपत्ताले ठूलो शोक र भावनात्मक अशान्ति निम्त्याउँछ । परिवारहरू उदासी, निराशा, क्रोध, र असहायता जस्ता भावनाका छालहरूसँग संघर्ष गर्छन्, जसले अक्सर लामो शोकको परिणाम दिन्छ । महिलाहरूको लागि, प्रभाव अझ बढी स्पष्ट छ, किनकि सामाजिक मान्यता र इतिहासको बोझले उनीहरूको भावनात्मक कमजोरी बढाउँछ ।

यस त्रासदीको बीचमा, कश्मीरका परिवारहरूले उल्लेखनीय लचिलोपन देखाउँदैछन् । हानिको लामो भावनाको बावजुद, तिनीहरू एकसाथ ब्यान्ड गर्छन् र उनीहरूको साझा सांस्कृतिक अभ्यासहरू र विश्वासहरूबाट बल प्राप्त गर्छन् । मुहल्ला समिति जस्ता सामुदायिक सहयोग सञ्जालहरूले भावनात्मक र आर्थिक सहयोग प्रदान गर्छन्, अन्त्येष्टि आयोजना गर्छन्, र प्रतिकूलताको सामना गर्दा एकताको शक्ति प्रदर्शन गर्छन् ।

आईओजेकेमा, कला, कविता र संगीत कश्मीरीहरूको लागि उपचार र भावनात्मक राहतको शक्तिशाली स्रोतहरूमा विकसित भएको छ । अभिव्यक्तिका यी सृजनात्मक रूपहरू उपचारात्मक औजार बनेका छन्, जसले काश्मिरीहरूलाई आफ्नो पीडा बाँड्न र पुनः प्राप्तिको यात्रामा लाग्न सक्षम पारेको छ । कलाको माध्यमबाट तिनीहरूले आफ्ना भावनाहरू चित्रित गर्छन्, कवितामा, तिनीहरूले आफ्नो मनको कुरा पोख्छन्, र संगीतमा तिनीहरूले सान्त्वना पाउँछन् । यी सृजनात्मक आउटलेटहरूले उनीहरूका मन छुने भावनाहरू र बितेका आफ्ना प्रियजनहरूलाई मन छुने श्रद्धाञ्जलीको रूपमा काम गर्छन्, तिनीहरूको सम्झनालाई प्रतिकूलताको सामना गर्दा जीवित राख्ने तरिका ।

धर्मले कश्मीरीहरूको हृदयमा गहिरो स्थान राख्छ, उनीहरूलाई अशान्तिको बीचमा सान्त्वना र आशा प्रदान गर्दछ । विश्वास कठिन समयमा एक मार्गदर्शक प्रकाश बन्छ, तिनीहरूलाई अर्थ र उद्देश्यको भावना प्रदान गर्दछ । धार्मिक जमघट र समारोहहरूले समुदायमा निर्णायक भूमिका खेल्छ, सामूहिक शोकको लागि ठाउँहरू प्रदान गर्दछ र साझा विश्वास साझा गर्ने मानिसहरू बीच एकतालाई बलियो बनाउँछ । काश्मिरीहरूले सामना गर्ने निरन्तर चुनौतीहरूको बावजुद, तिनीहरूको आध्यात्मिकताले बल र लचिलोपनको एक अटल स्रोतको रूपमा काम गर्दछ, तिनीहरूलाई सम्झना गराउँछ कि सबैभन्दा अन्धकार क्षणहरूमा पनि तिनीहरूको विश्वास र एकअर्कामा प्रकाश पाउन सकिन्छ ।

कश्मीरी परिवारहरूले उनीहरूको दुर्दशालाई निष्क्रिय रूपमा सहन गर्दैनन् । उनीहरूले जबर्जस्ती बेपत्ता पार्नेलाई कारबाही गरिरहेका छन् । बेपत्ता भएका आफन्तहरूको संघ (एपीडीपी) जस्ता संस्थाहरूले संसारभरि परिवारका आवाजहरू सुन्ने मञ्च प्रदान गर्छन् । सुश्री परवीना अहङ्गरको अथक प्रयासले यी परिवारहरूको न्याय खोज्ने लचिलो र अटल दृढ संकल्पलाई रेखांकित गर्दछ, प्रायः कठिन परिस्थितिहरूमा ।

जे होस्, यो याद राख्नु महत्त्वपूर्ण छ कि यो बलले तिनीहरू पीडाबाट मुक्त छन् भन्ने होइन । यो तिनीहरूको लचिलोपनको संकेत हो, तर यो हामीलाई भित्र पस्न र मद्दत गर्नको लागि कल पनि हो । कश्मीरका जनतालाई जबरजस्ती बेपत्ता पार्ने दिगो प्रभावहरूको सामना गर्न मनोवैज्ञानिक समर्थन र स्रोतहरूको तत्काल आवश्यकता छ । जबरजस्ती बेपत्ता सम्बन्धी भयानक मानवअधिकार उल्लङ्घनलाई अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा मान्यता र निन्दा गरिनुपर्छ ।सरकार र अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरूले यी अपराधहरूको जवाफदेहिता सुनिश्चित गर्न र पारदर्शी अनुसन्धान संयन्त्र स्थापना गर्न संयुक्त कदम चाल्नुपर्छ ।

CPEC: New economic & geopolitical realties

Mr Kamalang

CHINA-Pakistan Economic Corridor (CPEC) has once again become "hot" topic in the global media because of numerous interesting socio-economic, geopolitical and geostrategic rapidly changing scenarios. The ongoing withdrawal of the US from Afghanistan and exceptional military "mileage" of Taliban has raised serious security concerns among all stakeholders, especially Pakistan, China, Russia, Turkey, Uzbekistan and Iran. In this regard, Prime Minister Imran Khan warned Taliban not to "capture" Kabul by force otherwise Pakistan's borders will be immediately "closed". According to the latest reports of US Intelligence (June 2021) Taliban has already captured 85pc area of Afghanistan and will take Kabul within next few months. Even Taliban controlled Tajikistan and Uzbekistan borders due to which supporters of peace process and reconciliation are afraid of this strategic "repeat" of history.

Diplomatic channels have confirmed that clear message has been given to Taliban to come out of their marital "hang-over" of the past and sit on the negotiation table for a befitting power sharing formula to be good for all the "ethnic" groups and "factions" of Afghanistan. Dreams of greater socio-economic prosperity, regional connectivity and food & energy cooperation are now "revolving" around the orbit of "strategic patience".

Economic vested interests of China in Afghanistan are huge which have strategic orientation too. Expectedly, Modi, another US ally, has now been given new task of "connect with Taliban to seek some strategic time-out and assurance to safeguard its own interests." On the other hand, in its 13th presidential election Iran has now elected its new president Ebrahim Raisi who has spelled out his strategic priorities indicating revival of regionalism and greater connectivity. Thus policy makers in Islamabad and Beijing should sit together to chalk-out a joint strategy to avoid expected imposition of the US sanctions for the further bilateral and trilateral cooperation under the flagship of the BRI and CPEC in the days to come. The US-inspired "Build Back Better World" (B3W) project has been announced by President Joe Biden and G-7 leaders to address "strategic competition with China and commit to concrete actions to help meet the tremendous infrastructure need in low and middle-income countries". B3W will collectively catalyze hundreds of billions of dollars of infrastructure investment for low and middle-income countries in the coming years.

According to G-7 funding will emphasize the environment and climate, labour safeguards, transparency and anti-corruption. China in 1979 had an economy that was smaller than Italy's, but after opening to foreign investment and introducing market reforms, it has become the world's second-largest economy and is a global leader in a range of new technologies.

Being a prominent regional expert on China, CPEC and BRI, I fairly evaluate that a pledge toward creating a strategic framework of Build Back Better World (B3W)" seems to be just a vague promise. Chinese investment is famous for high-quality infrastructure at reasonable cost. It is financially self-sufficient to launch mega projects like BRI the project of the century, Silk Road and even the CPEC flagship project of the BRI.

But in case of financial constraints and weak economic limitations of the EU will not allow them to absorb B3W. Moreover, the G7 is exclusive instead of inclusive, unrepresentative of the world's largest economies like that of China and other emerging countries, and a Caucasian, Catholic club of traditional elites who once dominated the world with the military and economic might.

However, rise to white man supremacy has once again provoked the West to wage another trade war against rising China. Interesting the G-7 also appears to be a cohort of countries that do not want to accept changing realities of a new upcoming world order: where economic power and innovation is steadily shifting from the West to the East, and the status-quo elites want to cling on to their status of five decades ago, at all costs. Western Clean Green Initiative (WCGI) was floated as an alternative to the Belt and Road Initiative but could not be initiated because of numerous complex and complicated reasons. Thus B3W may also meet such kind of disaster. The G-7 represents the Global North where as China the Global South. 21th century belongs to Asia and, of course, China. The visionary leadership of President Xi strives hard to achieve an equal and equitable world without any discrimination. Its ongoing vaccine diplomacy has become icon of hope, survival and recovery. Its economic recovery despite COVID-19 has prompted signs of regional as well as global recovery. Its positive, productive and participatory universalism has given new concept of global governance.

Its financial banks, institutions and organizations like SCO are disseminating signs of hope and better future world. Furthermore, Chinese spirits are promoting interconnectivity, socio-economic prosperity, regional integration, food and energy security, peace and stability in the region and beyond. It never attacked any country on the self-inserted and defined presumption of truth. The Western media are highlighting the unlimited blessings of newly coined and floated so- called tool of alternative project i.e. B3W. It seems to another Marshall Plan of the West to impose certain inhuman conditions, economic bargaining and political compulsions on the developing and under developing countries around the globe.

World chess board is inching towards "Global South" due to which it seems that Global North would be losing. The Western economic protectionism could not achieve anything but greater ratios of poverty, lay-offs, declining of economies and lowering of manufacturing capacities.

Their constant apartheid policies through ages and shameful colonial past should be self-defeating. The announcement of B3W has opened a wider window of opportunity for Pakistan to seek more investment, transfer of technology facilities, Artificial Intelligence apparatus, green energies, green revolution and, above, all further consolidation of political consultation between Pakistan and China. It is the need of the hour to expedite CPEC Phase-II immediately in the country through seeking and securing greater economic and financial concessions.

I really appreciate the BRI development concept in which so far 140 countries and 32 international organizations have been engaged which highlights the great significance attached to it. With plentiful substantial achievements having been made since it was proposed in 2013, the initiative has provided the world with many global public products that manifest practical progress toward the realization of the United Nations' Sustainable Development Goals.

Most recently the State Councillor and Foreign Minister Wang Yi presided over the High level video conference on Belt and Road International Cooperation in the Asia-Pacific during which he appreciated CPEC contribution towards socio-economic prosperity of Pakistan. Thus CPEC is the guarantor of Pakistan's economic development which needs to be further consolidated after the most recently announced BRI Health Partnership.

हाइटीका जस्ता 'बेबी डक'हरूले देश सिध्याउने भए

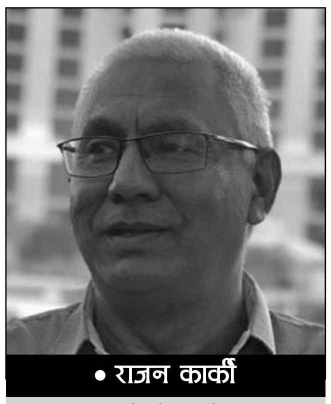

• राजन कार्की
rajan2012karki@yahoo.com

परिवर्तनको १७ वर्षमा भ्रष्टाचारका अनेकन डरलाग्दा काण्डहरू घटे । यी काण्डहरूमा माओवादी, कांग्रेस, एमालेका नेताहरू नराम्ररी पछारिए । अर्को जनयुद्ध गर्छु भन्ने विप्लव प्रचण्डसँग समाजवादी मोर्चाका नाममा मिल्न पुगेका छन् । बैद्यको समूह चुपचाप भयो । बाबुरामको राजनीतिक थर ठेगाना बदलिनेक्रम रोकिएको छैन । शेरबहादुर जनवादी लौरो टेकेर प्रजातान्त्रिक सिंहदरवारको आँगनमा द्यौसी खेलिरहेका छन् । बहुदलीय जनवाद धनवादी भएको छ । चित्रबहादुर अमूर्त चित्र बने, मधेशवादी क्षेत्रीयतामै रमाइरहेका छन् । राजनीति समाज बदल्ने होइन, आफू–आफन्त र अपराधी बदल्ने साधन बन्यो । हाम्रा जनवादी, सर्वहारावादी, समाजवादी नेताहरूले इतिहासमा बदनाम पात्र दुभालिएरको झल्को दिन थालेका छन् ।

बुलेट क्रान्ति भ्रष्टाचार डकारेर ब्यालेट क्रान्तिमा प्रवेश गरेको लामो समय भइसक्यो । बुलेटको धङ्धङ्गे स्वर सुनिन छाडेको छैन । सत्तामा बसेर लाखौं जनता सडकमा उतारेर प्रतिगामीलाई तह लगाउने तहका भाषणबाजी भइरहेका छन् । भित्र भित्र भ्रष्टाचार, बाहिर बाहिर तीब्र बेगका चर्का भाषण नेपाली राजनीतिको विशेषता हो ।

नागरिकलाई थाहा छ, नेतृत्व असक्षम छ । नेतृत्व देश र जनताका लागि घातक छन् । बिकल्प छैन, गरीब छन् । चुनावका बेलामा पैसा लिन्छन्, मासुभात खान्छन् र तिनैलाई मत दिन्छन् । चुनाव सकिएपछि बिजयी नेता सिंहदरवारबाट भ्रष्टाचार गर्छन्, मत दिने जनता पुर्पुरोमा हात राखेर पश्चाताप गर्छन । २०६३ सालको परिवर्तनपछिको यथार्थ चित्र यही हो । ०७९ सालको चुनावमा पनि जनताले यही गल्ती गरे । जो ०४६ सालपछिका नेता थिए, अधिकांश तिनै नेता आज पनि संसद, सिंहदरवार र शितल निवासमा रजगज गरिरहेका छन् । सबैलाई स्पष्ट भइसक्यो, जनयुद्ध, जनआन्दोलन सुन्दर भविष्यको सपना थियो, नेतातन्त्र पो देखियो । नेताको निरङ्कूशता भोगियो । समाजवाद, जनवाद, समानता भनेको त भ्रममात्र रहेछ । राजनीति व्यवसाय बन्यो र बढी भन्दा बढी अपराध गर्नेहरू काँचुली फेरिरहेका छन् ।

अध्यता, विज्ञहरूले प्रष्टै देखेका छन्– चुनावका माध्यम अपनाएका अनैतिकहरू 'हाइटीका बेबी डक'को अवतार बनिसकेका छन् । नेशनल युनिटी पार्टी, हाइटीको 'बेबी डक' जीन क्लाउड दुभालियर जसले १९७१ देखि १९८६ सम्म १५ वर्ष हाइटी र जनतालाई लुट्नुसम्म लुटे । अन्ततः जनताको बिद्रोहबाट तर्सेर उनी देश छाडेर भागे । फ्रान्समा समेत उनीमाथि मानवाधिकार उल्लंघन गरेको आरोप लागेपछि उनी हाइटी आउन बाध्य भए । हाइटीका अधिकारीहरूले उनीमाथि मुद्दा चलाए । भ्रष्टाचारको मुद्दा लाग्यो, जेल चलान गरियो । उनी सन २०१४ मा जेलमै मरे । आज पनि हाइटी र विश्वजगतमा दुभालिएरलाई साह्रै बदनाम नेताका रूपमा घृणा गरिन्छ ।

लोकतन्त्रका नायकहरू जो प्रजातन्त्र र जनयुद्धबाट खारिएर आएका थिए, तिनीहरूमा एकजना पनि नेता छैनन्, जसको आवाज सिङ्गो राष्ट्रले सुनोस् । जो छन्, कार्यकर्ताका छन्, गुटका छन्, आफन्त छन्, देशका नेता छैनन् । राजनेता नभएको मुलुक भनेको टुहुरो हो । नेपालले टुहुरो राष्ट्रको नियति भोगिरहेको छ ।

देश खोजेर पाइन्न, देश रोजेर पाइन्न । देश भाग्यले पाइन्छ । नपत्याए शरणार्थीलाई सोध । युएनएचसीआरको रेकर्ड भन्छ– भुटानी, रोहिंग्याजस्ता जबरजस्ती बिस्थापितको संख्या ८९.३ मिलियन छ भने शरणार्थीको संख्या २७.१ मिलियन छ । यसमा रूस र युक्रेनको युद्ध र सन २०२१ मध्यपछिका शरणार्थीको संख्या समावेश छैन ।

आफ्नो माटोमा उभिनुको गौरव नै अर्कै हुन्छ । त्यो गौरवबारे प्यालेस्टाइन पढ, आफ्नो देशको महत्व कति हुन्छ । १५ नोभेम्बर १९८८ मा अल्जियर्समा पीएलओका तत्कालीन अध्यक्ष यासेर अराफातले प्यालेस्टाइन राज्यको स्थापनाको घोषणा गरेका थिए । १९९३ मा ओस्लो सम्झौतामा हस्ताक्षर भएको एकवर्षपछि पश्चिमी किनार र गाजापट्टी समावेश गरेर शासन गर्न गठन गरिएको थियो । पालेस्टाइन आज पनि इजरायलबाट प्रताडित भइरहन्छ । प्यालेस्टाइन, एक डि–जुर सार्वभौम देश, इजरायलसँग सार्वभौमसत्ता विवादमा छ । १९४७ मा राष्ट्रसंघमा मतदान भयो, १९४८ मा युद्ध छेडियो र प्यालेस्टाइन स्वतन्त्रता घोषणा गरियो । तर आज पनि आफ्नो देशका लागि इजरायल र प्यालेस्टाइन युद्ध–तनावमा छन् । २०११ मा राष्ट्रसंघको सदस्यताका लागि निवेदन दिएको प्यालेस्टाइनले भर्खर पर्यवेक्षकसम्मको मान्यता पाएको छ । विश्वशक्ति अमेरिका, इजरायल, युरोपेली देश स्वायत्त भूराजनीतिक संस्थामात्र मान्छन् । प्यालेस्टाइन विश्व समाजमा छुट्टै निकाय हो, जसको पीडा धेरै गह्रुङ् गो छ ।

नेपाल सभ्यताको विकास भएदेखि स्वतन्त्र देश । अमेरिकाभन्दा ८ वर्षले जेठो मुलुक । यो मुलुकमा लोकतन्त्र छ, लोकतन्त्र नै देश सिध्याउने पद्धति हुनपुगेको छ । कारण, लोकतन्त्रका जो जो नेतृत्वमा छन्,तिनीहरूलाई देशप्रति गर्व छैन । नेपाल निर्मातालाई अपमान गर्छन् । माटोप्रति गर्व गर्दैनन् । राष्ट्रको माटोलाई धुलो सम्झन्छन्, राष्ट्रिय झण्डालाई एक धरो थात्रो कपडा सम्झन्छन् । २ सय वर्ष अंग्रेजको गुलाम बनेर १९४७ मा स्वतन्त्र भएको भारतलाई थाहा छ, स्वाधीनता र सार्वभौमिकताको महत्व । त्यही भारत नेपाललाई आफ् नो सुरक्षा छातामुनी राख्न चाहन्छ । विश्वशक्ति मुलुक नेपाललाई भूराजनीतिमा सामेल गराउन अग्रसर छन् । नेपालको अस्तित्वमा धावा बोल्नेहरूको लोलीमा बोली मिसाउन अग्रसर भएको वर्तमान नेतृत्व शरणार्थीको, सिक्किमी, भुटानी, फिजीको हालतमा पुऱ्याउने साझेदार बन्न थालेका छन् ।

बडामहाराजाधिराज, वीर, बिराङ् गानाले निर्माण गरेको नेपाल राष्ट्र केही पार्टी र नेताले बलीबेदीमा उभ्याइदिए । योभन्दा ठूलो राष्ट्रघात के हुन्छ ?

गणतन्त्रमा गण देखिन्न, लोकतन्त्रमा लोकहित हुँदैन । संविधान छ, शासन बिधिमा चल्दैन । राजनीति व्यवसाय बनेको छ । न्यायालयदेखि सम्पूर्ण राज्य सञ्जालमा राजनीति मात्र हुन्छ । बाघको छालामा स्यालको रजाइँ भनेको यही हो । देशको भूमिकाका लागि, सार्वभौमिक अधिकारका लागि दिल्ली सम्झौताको विरूद्ध ००७ सालमा डा. के. आई. सिंहले बिद्रोह गरेका हुन् । मातृकाप्रसाद कोइरालाका अनुसार नेपालको अनुमति नै नलिई दुईपल्ट भारतीय सेना नेपालमा पस्यो । भीमदत्तको हत्या भारतीय सेनाले गरेको हो । तिनै मातृकाले केही गर्न सकेनन् । भीमदत्तलाई मारेपछि भारतले कसैलाई नेपाली राष्ट्रवादको प्रतीक भएर उठ्नै दिएन । भीमदत्तपछि महेन्द्रले राष्ट्रवादी युद्ध लडे, बिगत ५१ वर्षमा महेन्द्रजस्तो अर्को नेता जन्मिन सकेन । नेपाली राजनीति भनेको विदेशीले उभ्याइदिएको बुख्याँचा मात्र बन्यो ।

नालापानीको युध्द लड्दा युध्द मैदानबाट गुञ्जिएको थियो : 'यो नेपाली शिर उचाली...' भन्ने युद्धगीत । यो गीत लोकतन्त्रले प्रतिगामी सूचीमा राखेको छ, रेडियोमा बज्दैन । भारतको दास बनिसकेको नेपाली राजनीतिको मूलनीति भनेको युवा निकासी, गोर्खा भर्तिकेन्द्र, डाक्टर–नर्स–केयर गिभरदेखि मजदूर भर्ति हुने, युवा युवती बेच्ने र भारतलगायतका शक्तिराष्ट्रको पाउमा लम्पसार पर्ने, सत्ताधारी बन्ने, शक्तिशाली हुने मात्र हो । यही हो हाम्रा नेताहरूको राष्ट्रियता । सवल नेपाल नीति र विश्वसनीयतामा कमजोर बन्दै गएको छ । राजनीतिक मैदानमा नेपाल मेरो देश हो, मेरो देशको सीमा यति हो भन्न सक्ने कुनै नेता नै छैनन् । सेवा, त्याग, तपस्या, बलिदान यिनलाई थाहै छैन । यिनका लागि देशभन्दा माथि सत्तास्वार्थ छ ।

राष्ट्रका लागि स्वाभिमानमा उभिन सक्ने र विदेशीले किन्न नसक्ने चारजना नेता पाउन गाह्रो भयो । नेता स्वाभिमानी नभएपछि राष्ट्र पराधीन हुनेरहेछ । बिस्तारवाद र साम्राज्यवाद सबैभन्दा बढी बिरोध हुने र तिनकै दास बन्ने देश विश्वमै नेपाल होला । तिनै शक्तिको पोखरीमा बिहानीको मुख धुने र रातिको मुख चुठ्ने नेता भएको देश पनि नेपाल पहिलो हो । बुद्धिजीवी, नागरिक समाजसमेत विवेक मारेर उही ड्याङ्का मूला बनेका छन् । नेतृत्वभित्र, सचेत समाजभित्र स्वाभिमान मरेपछि राष्ट्रको स्वाधीनता यसैगरी क्रमसः मर्दै जाने रहेछ । लोकतन्त्र आएको १७ वर्षपछि नेपालमा जे देखिन्छ, विदेशमात्र देखिन्छ । नेपाली पन, पहिचान नेपालबाट हराउँदै गएको छ ।

नेतृत्वले लोकतन्त्रलाई एडीस जातको लामखुट्टे बनाए । यो लामखुट्टेले टोकेपछि टाउको सानो भएको बच्चा जन्मन्छ । लोकतन्त्रमा जति नेता छन्, तिनको टाउको सानो छ, गिदी पनि सानो छ । यसकारण स्वार्थको नर्क स्नानलाई लोकतन्त्र भनेर विवेकहीनहरू भ्रम फैलाइरहेका छन् । हामी नागरिकहरू यस्तै बिचारहीनहरूको शासनको बेहाल र दुर्गति भोगिरहेका छौं । भोगौं हाइटीको दुभालिएर प्रवृत्तिलाई जति भोग्नु छ, भोगौं । राजनेता हुन ढाडमा हाड चाहिन्छ, राजनीति र कूटनीतिमा दक्षता चाहिन्छ । त्यस्तो दक्ष नेता भएनन् ।

●●●

> नागरिकलाई थाहा छ, नेतृत्व असक्षम छ। नेतृत्व देश र जनताका लागि घातक छन्। बिकल्प छैन, गरीब छन्। चुनावका बेलामा पैसा लिन्छन्, मासुभात खान्छन् र तिनैलाई मत दिन्छन्। चुनाव सकिएपछि बिजयी नेता सिंहदरवारबाट भ्रष्टाचार गर्छन्, मत दिने जनता पुर्पुरोमा हात राखेर पश्चाताप गर्छन। २०६३ सालको परिवर्तनपछिको यथार्थ चित्र यही हो। ०७९ सालको चुनावमा पनि जनताले यही गल्ती गरे। जो ०४६ सालपछिका नेता थिए, अधिकांश तिनै नेता आज पनि संसद, सिंहदरवार र शितल निवासमा रजगज गरिरहेका छन् ।

●●●

पढथ्यौ हामी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरू ध्वस्त पारे समाज ।

मऱ्यौ ज्यूँदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मरेर पनि जस्ले सम्झियो देशको माटो ।

कायर भएर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भएर एकै पटक मर्न सकौं ।

- अभियानवाणी

अभियान
साप्ताहिक

सम्पादकीय

दाहाल सरकारबाट आशा र भरोसा खोज्नु जनताकै भूल

मुलुकमा भएको ठुला ठुला भ्रष्टाचारका काण्डले गर्दा र सत्ताको होडबाजीले गर्दा ठुलो भनिएको राजनीतिक दलहरूले एकले अर्कोलाई गाली गलौज गर्नेतर्फ मात्र ध्यान दिएका हुनाले जनतामा राजनीति दल र राजनीतिहरू प्रति दिनप्रतिदिन नैराश्यता बढ्दै गएको छ। माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल सत्ता गठबन्धनको नेतृत्व गर्दै प्रधानमन्त्री बनेको नौ महिना पुगेको छ। तर प्रधानमन्त्री दाहाल नै सत्ता गठबन्धन प्रति विश्वस्त हुन सकिरहेका छैनन्। त्यसको एउटै कारण हो भ्रष्टाचारमा माओवादी सहितका दलका नेताहरू मुछिनु। सत्ताको प्रमुख घटक नेपाली कांग्रेसभित्र एकमत हुन नसकेको र सत्तामा रहेका व्यक्तिहरू सत्तामै केन्द्रित रहेका र कांग्रेसका सभापति शेरबहादुर देउवा समेत फेरी प्रधानमन्त्री बन्ने दाउमा रहेकाले गर्दा आफ्नै पार्टीलाई एकजुट गराएर अगाडि बढाउन सकेका छैनन्। राजनीतिक दलहरूले पटक पटक संविधान उल्लंघन गर्दै आएका र पछिल्लो समयमा सत्ता गठबन्धनले संविधानको ध्वज्जी उडाउँदै कोशी प्रदेशमा नांगो नाच नै देखाएको थियो। कोशी प्रदेशमा कुनै पनि दलको बहुमत नरहेको र नेकपा एमाले सबै भन्दा ठुलो पार्टी रहेकोमा राप्रपा बाहेकका दललाई जसरी भएपनि एमालेलाई सत्तामा पुग्न नदिने रणनीतिमा रहेर सभाध्यक्षलाई समेत मतदानमा भाग लिन लगाएर सत्ता हत्याउन पुगेका थिए। त्यसमा पनि एक पटक होइन दुई, दुई पटक।

सत्ता गठबन्धनमा रहेको माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल नै प्रधानमन्त्री रहेका छन्। प्रधानमन्त्री दाहालका बोली नै प्रजातन्त्रका लागि घातक सावित हुँदै गएका छन्। आफूलाई सत्ताबाट हटाउन खोजेका अवस्थामा लाखौं मानिसलाई सडकमा ल्याउने उद्घोष प्रधानमन्त्री दाहालले दिँदै आएका र विभिन्न काण्डमा मुछिएका व्यक्तिहरूलाई आफैं न्यायाधिश बनेर निर्दोश करार गरिरहेका छन्। मुलुकको कार्यकारी प्रधानमन्त्रीले नै लाखौं मानिसलाई सडकमा ल्याउने उद्घोष गर्न' र अनुसन्धानको घेरामा रहेका व्यक्तिहरूलाई निर्दोष करार गर्दै हिड्नु संविधान र सम्वैधानिक व्यवस्थाकै बर्खिलाप मात्र नभएर लोकतान्त्रिक व्यवस्थाकै अपमान हो। आफैं सत्तामा बस्ने अनि आफैं न्यायाधिश बनेर कसैलाई दोषी र कसैलाई निर्दोष करार गर्ने अधिकार प्रधानमन्त्री दाहाललाई छैन। संविधान सभाले निर्माण गरेको संविधानको भावनालाई कुल्चिएर संविधानको उल्लंघन सरकार प्रमुखबाटै हुँदै गएकाले गर्दा अरुले संविधानको पालना गर्न'पर्दछ भन्ने उपदेश दिने अधिकार प्रधानमन्त्री र सरकारलाई छैन। संविधान सभाले निर्माण गरेको सविंधानमा व्यापक त्रुटी रहेका छन्। त्यहि संविधान अनुसार दुई दुई पटक निर्वाचन सम्पन्न भईसकेको छ। राजनीतिक दलहरूले संविधानमा रहेका त्रुटीहरूलाई समाटेर संविधान कै खिल्ली उडाँदै आएका हुनाले राजनीतिक दल र सरकारलाई सर्बोच्च अदालतले बेला बेलामा सजग गराउँदै आएको छ।

संविधानमा प्रष्ट व्यवस्था गरिएको व्यवस्थालाई राजनीतिक दलहरूले वेवास्ता गर्दै अघि बढेका हुनाले यो व्यवस्था प्रति नै जनताको वितृष्णा बढ्दै गएको छ। संविधानले संघीय संसद र प्रदेशसभामा प्रत्यक्ष निर्वाचित र समानुपातिकको व्यवस्था गरेको भए पनि राजनीतिक दलहरूले समानुपातिक व्यवस्थाको ध्वज्जी उडाँदै संविधानले व्यवस्था गरेको विपरितका कार्यहरू गरी समानुपातिक व्यवस्थालाई आफ्ना नातागोता, श्रीमती, भाईभतिज र पैसावालालाई सांसद बनाउँदै आएका छन्। नेपाल जस्तो सानो र गरिब देशका लागि यति धेरै सांसद र प्रदेसशभाको औचित्य नै थिएन /छैन। मुलुक बहुदलीय व्यवस्थामा गइसकेको र त्यसै अनुरुप अघि बढेको हुनाले अब सबै दल मिलेर मुलुकले थेग्नै नसक्ने तीन तहको सरकार मध्येको प्रदेशसरकार खारेज गरिनु उपर्युक्त हुनेछ। सरकार निर्माण गर्न प्रतिनिधिसभाको सदस्य मात्र प्रधानमन्त्री बन्न सक्ने व्यवस्था रहेकाले गर्दा राष्ट्रिय सभा र प्रदेशसभा राजनीतिक दलका नेता र कार्यकर्ताहरूलाई जागिर खुवाउने अखडामात्र भएकाले त्यसको औचित्य नै देखिँदैन। संघीय संसदमा प्रतिनिधित्व गर्ने एक संसदीय निर्वाचन क्षेत्रमा प्रदेशसभाका दुई सांसद किन आवश्यक पऱ्यो ? संघीय सांसदले गर्ने काम प्रदेशसभाका दुई सांसदले गर्ने तर तलब भत्ता बराबरी खाने गरी व्यवस्था गरिएको हुनाले यो व्यवस्था नै अहिले मुलुकको लागि घाँडो सावित भएको छ। त्यसैले राष्ट्रियसभा र प्रदेशसभामा खारेज गरेर त्यहाँ खर्च हुने रकम जनताको हितमा र विकास निर्माणमा लगाउनु आवश्यक छ।

राजनीतिक दलहरूले आफ्नो नेता तथा कार्यकर्ताहरूलाई जागिर खुवाउने गरी व्यवस्था गरिएको संविधानकै कारण मुलुकमा अशान्ति फैलिएको र जनता–जनता बीचमा असन्तुष्टि जन्माउने कार्यमा दलहरू नै लागेको प्रमाण त कोशी प्रदेशले नै देखाएको छ। त्यही कारणले गर्दा जनतालाई एकजुट बनाएर अघि बढाउन र मुलुकमा विकास निर्माण गर्न समेत दलहरूले अब सोच्नै पर्दछ।

जनतामा अहिले व्यापक असन्तुष्टि जन्मिएको छ त्यो असन्तुष्टिलाई मेटाउन राजनीकि दलहरूले आवश्यक कदम चाल्नुपर्नेमा स्वयम् प्रधानमन्त्री नै आफ्नो पक्षमा लाखौं मान्छे सडकमा ल्याउँछु भन्दै भाषण गर्दै हिँडेका हुनाले उनी कसको पक्षमा काम गरिरहेका छन् भन्ने प्रश्न समेत उठेको छ। अहिलेको सत्ता गठबन्धनको सरकारले समेत जनताको हितमा कुनै काम गर्न सकेको छैन।

प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालको काम भनेको सत्ता जोगाउने र सत्ता गठबन्धनमा रहेका जनताले भ्रष्टाचारी भनेका व्यक्तिहरूलाई कानुनीकारबाही भन्दा माथि राख्ने भन्दा अर्को कुनै उपलब्धिमूलक कार्य गरको देखिएको छैन। ललिता निवास जग्गा काण्ड, नक्कली भुटानी शरणार्थी काण्ड, सुन तस्करी काण्डमा संलग्न भएका भनिएकाहरूलाई बचाउने गरी सरकारले नै मुद्दा कमजोर बनाएर अदालतमा मुद्दा दर्ता गरेको हुनाले दाहाल सरकार पनि मुलुकको लागि अभिषाप बन्दै गएको र सत्ता गठबन्धनमा रहेका दलका नेता र कार्यकर्ताहरूको संरक्षणमा मात्र सरका लागि परेको हुनाले यस्तो सरकारबाट जनताले आशा एवं भरोसा गर्न जनताकै भूल हो भन्ने हामीले ठानेका छौं।

अस्तव्यस्त अस्पताल कसले सुधार्ने ?

प्रा.डा. ढुण्डीराज पौडेल

कान्ति अस्पतालको आकस्मिक कक्षमा समयमै पुगेर पनि उपचार नै नपाई पाँच वर्षीया बालिकाको अकालमा मृत्यु भएको दुःखद घटनाले सार्वभौम संसद्मा समेत प्रवेश पायो । सांसदहरूले यस्तो गम्भीर विषयमा प्रश्न उठाउनु जायज पनि हो । तर, अत्यन्तै दुःखद हुँदाहुँदै पनि त्यो घटना नेपालको अत्यन्तै कमजोर, अभावग्रस्त, बेथिति नै बेथितिले भरिएको र अकर्मण्य सार्वजनिक स्वास्थ्य सेवाको एउटा उदाहरण मात्रै हो भन्ने तथ्यबारे के सार्वभौम संसद्का सदस्य अनभिज्ञ छन् र ? कम्तीमा संसद्को स्वास्थ्य समितिका सदस्यहरूले सार्वजनिक अस्पतालको अवस्थालाई केही घन्टा स्थलगत अनुगमनबाट नियाल्न सक्छन् र अवस्थालाई आत्मसात् गर्न सक्छन् ।

अस्पताल निर्देशक या चिकित्सकका कारण त्यो अकाल मृत्यु हुन गएको हो कि सार्वजनिक अस्पतालको आकस्मिक कक्षमा थेग्नै नसक्ने गरी जम्मा भएको बिरामीको भिड व्यवस्थापन हुन नसक्दा यस्तो घटना घटेको हो, यसबारे पहिले छानबिन हुनुपर्छ । यस्तो छानबिनबाट सत्यतथ्य पत्ता लगाइसकेपछि मात्र माननीय सांसदहरूले दोषीमाथि कारबाहीको माग गर्न सुहाउँछ । तर, यथार्थ बुझ्दै नबुझी अस्पताल प्रमुख या चिकित्सकमाथि कारबाहीको एकोहोरो माग गर्नु भने जायज हुँदैन ।

कान्ति बाल अस्पताल, वीर अस्पताल, त्रिवि शिक्षण अस्पतालजस्ता सरकारी अस्पतालमा सामान्य स्वास्थ्य समस्यादेखि देशका विभिन्न भौगोलिक क्षेत्रबाट रिफर गरिएका गम्भीर प्रकृतिका बिरामीसमेत एम्बुलेन्सबाट पुग्छन् । उनीहरूका लागि तत्काल उपचारको समेत आवश्यकता पर्ने हुन्छ ।

हाम्रो स्वास्थ्य सेवाको सबैभन्दा ठूलो कमजोरी भनेको सरकारी अस्पतालको इमर्जेन्सी कक्षको दुरवस्था नै हो । सरकारी अस्पतालमा आकस्मिक उपचारका लागि पुग्ने बिरामी सुताउने पर्याप्त शङ्या एवं आकस्मिक उपचार कक्षको समेत उचित प्रबन्ध छैन ।

बाहिरबाट रिफर गरिएका तात्कालै विशेषज्ञ सेवा चाहिने बिरामीलाई प्राथमिकतासाथ पहिचान गरी तुरुन्तै उपचार सेवाको व्यवस्था हुन नसक्नु अर्को दुर्भाग्य हो । कान्ती बाल अस्पतालमा दुःखद घटना घटेपश्चात् सुरक्षामा खटिएका प्रहरी अधिकृत (डिएसपी) ले यसबारे जायज सवाल उठाएका थिए । तर, यस पाटोको सुधार अस्पताल प्रमुखले मात्रै चाहेर गर्न सक्दैनन् ।

नवनियुक्त मन्त्रीहरू आफ्ना पालामा उपचार नपाएर कोही गरिब नागरिकले मर्नु नपर्ने घोषणा गर्छन् । तर, व्यवहारमा भने गम्भीर एवं आकस्मिक स्वास्थ्य समस्या आइपर्दा सर्वसाधारणले सहज उपचार सेवा पाउन निकै कठिन छ । उद्धार, एम्बुलेन्स, अस्पताल आदिको चक्करमा पर्दापर्दै ज्यानैसमेत जान सक्ने स्थिति पनि छ । पत्नीको स्तनको क्यान्सरको उपचार र लोग्नेको भाँचिएको खुट्टामा रहेको स्टिल निकाल्न नसक्दा दम्पतीले सँगै विष सेवन गरी आत्महत्या गरेको घटनाबारे समाचारमा पढ्नुपरेपछि कुनै गरिबले उपचार नपाएर मर्नुपर्ने छैन भन्ने घोषणाको अर्थ के भो ?

त्यति मात्रै होइन, स्वदेशमै रोजगारी नपाउँदा नेपालको सीमा काटिरहेकादेखि जोखिम मोलेर निरूपाय भई वैदेशिक रोजगारीका लागि अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको कक्षमा दैनिकजसो लाम लागेर उभिएका हजारौं युवायुवतीमध्ये वहुसंख्यक उपचार खर्च जोहो गर्न या लागेको ऋण तिर्नैका लागि घरपरिवार छाडेर बिदेसिन लागेकाहरू हुन्छन् भन्ने तथ्यको हेक्का के स्वदेशका जिम्मेवार निकाय र तिनका अधिकारीमा छैन र ?

वीरको ट्रमा सेन्टरदेखि क्यान्सर अस्पतालसम्म प्रतिदिन केही सय रूपैयाँ शुल्क लाग्ने शङ्या निःशुल्क गर्नुलाई सकारात्मक नै मानौंला । तर, ती अस्पतालमा पहुँच पुऱ्याउन नसकेका र लामो प्रतीक्षामा रहेका आकस्मिक उपचार आवश्यक पर्ने कति असाध्य रोगीको थप उपचार हुन सकेको छ ?

अहिले संघीय, प्रादेशिक एवं मोफसलका क्यान्सर अस्पतालमा निर्बाध रूपमा रेडियोथेरापी सेवा पनि उपलब्ध हुन सकेको छैन । त्रिवि शिक्षण अस्पतालमा माओवादी नेताका नाममा क्यान्सर अस्पताल उद्घाटित त भयो तर रेडियोथेरापी सेवाविनाको क्यान्सर अस्पतालभन्दा लज्जाको विषय अर्को के हुन सक्ला ?

बिमा छ, तर सेवा उपलब्ध छैन । गम्भीर प्रकृतिका जटिल रोगको उपचारमा बिमामा तोकिएको एक लाख रूपैयाँ हात्तीको मुखमा जिरा प्रतीत हुन्छ । आवश्यक परेको वेलामा स्वास्थ्य बिमा लागू भएको अस्पताल पुग्नै मुस्किल पर्छ । बल्लतल्ल पुगिहाले पनि आफूलाई आवश्यक सेवा त्यहाँ उपलब्ध नहुन सक्छ ।

अवश्य पनि पालो कुरेरै भए पनि प्राप्त गर्न सकिने नियमित उपचार सेवालाई एक लाख रूपैयाँको बिमाले सहज बनाइदिएको छ । तर, दसौं लाख खर्च हुने हातखुट्टा, ढाड, टाउकाको गम्भीर चोट, क्यान्सर आदि रोगमा सो रकम अत्यन्तै न्यून छ । खैनी, सुर्ती, गुट्खादेखि अल्कोहलको सेवनले हजारौं व्यक्ति मुखको क्यान्सरजस्ता गम्भीर रोगबाट पीडित हुन पुगेका छन् । तिनको नियन्त्रण त परै जाओस्, उल्टै ती व्यवसायीले करसमेत उपयुक्त रूपमा तिरेका हुँदैनन् ।

सरकारी या सार्वजनिक अस्पताल तथा स्वास्थ्य बिमाअन्तर्गतको नियमित सेवा लिन महिनौं कुर्नुपर्ने बाध्यता बेलायत, क्यानडा आदि देशका नागरिकलाई पनि छ । एउटा सिटी गर्न वर्ष कुर्नुपर्ने या एउटा नियमित शल्यक्रिया सेवा प्राप्त गर्न वर्ष कुर्नुपर्ने बाध्यता पनि रहन्छ । कतिसम्म भने हाम्रो नेपालको सरकारी अस्पतालमा एक वर्ष कुर्नुपर्ने अप्रेसनका लागि भारतको एम्समा तीन वर्ष पनि कुर्नुपर्ने हुन सक्छ ।

तर, तत्कालै उपचार नगरे अकालमा ज्यान जाने आकस्मिक रोग या जटिल स्वास्थ्य समस्या आइपर्दा कसरी तात्कालै उद्धार एवं उपचार गरी नागरिकको अकालमा ज्यान बचाउने भन्ने प्रश्नको जवाफ आजको एक्काइसौं शताब्दीका लोकतान्त्रिक भनिने सरकारले दिन नसकिरहेको अवस्था छ । यो प्रश्न सरकारलाई मात्र होइन, नागरिकका निम्ति पनि टड्कारो रूपमा उठिरहेको छ । केही साताअघि दोलखामा सडक दुर्घटनाका कारण समयमै रक्तस्राव रोकिन नपाउँदा एक युवाले अकालमा ज्यान गुमाउन पुगे । लोक कल्याणकारी राज्य नहुने मुलुकमा कुनै नागरिकको जीवनको खासै मूल्य नहुने रहेछ । लोक कल्याणकारिता देशको आर्थिक अवस्थामा मात्रै निहित हुन्न । त्यो जीवनको मूल्य सरकार मात्रै होइन, अपितु नागरिकमा पनि निहित हुने प्रश्न हो ।

स्वास्थ्य सचिवले संसद्को स्वास्थ्य समितिमा चिकित्सकले प्राप्त गर्ने न्यूनतम सुविधाको प्रश्न उठान गरेका छन् । अवश्य पनि मानसिक एवं शारीरिक मिहिनेत गर्नुपर्ने चिकित्सकीय सेवामा संलग्न चिकित्सकले सरकारी ओहोदामा रहँदा या पदोन्नति हुँदा थपिने भनेको मासिक केही हजार रूपैयाँको थप आर्थिक सुविधा नै हो । अन्यमा जस्तो पदोन्नति भएसँगै उनीहरूको सवारीसाधन एवं हैसियतमा केही थप हुन्न । एमबिबिएसपश्चात् एमडी, एमएस, डिएम, एमसिएचजस्ता उच्चतम शैक्षिक चिकित्सकीय योग्यता हासिल गर्नेहरूले समेत पाउने सुविधा पनि तहअनुसार ४०–५० हजार नै हो ।

त्यसैले कम्तीमा चिकित्सकलाई एउटै अस्पतालमा अधिकतम समय बिताउन कार्य सम्पादनअनुसारको आर्थिक सुविधा दिलाउन सरकारले मुठी फुकाउनैपर्छ, उदारता देखाउनैपर्छ । छाती, मुटु, फोक्सोजस्ता विधामा एमसिएचजस्ता शैक्षिक कार्यक्रममा किन सिट खाली जाने गरेका छन् ? यो सवाल कम्तीमा बोलीको महत्व भएका केही वरिष्ठ र 'सेलिब्रेटी' चिकित्सकहरूले उठाउनुपर्ने होइन ?

समस्या आफूभन्दा नयाँ पुस्ताका नयाँ योग्यता प्राप्त दक्ष विशेषज्ञ चिकित्सक झनै सक्षम छन् भन्ने तथ्यलाई आत्मसात् नगर्ने बरू आफू मात्रै सार्वकालिक रूपमा सर्वोत्कृष्ट भएको प्रचारबाजीमा रमाउने प्रवृत्तिले पनि क्षमता र दक्षता प्रस्फुटित हुन पाएका छैनन् । नत्र विदेशमा रहेका त्यस्ता युवा दक्ष चिकित्सक नेपाल आई सेवा पुऱ्याउनसमेत तयार छन् । यसका लागि अग्रज चिकित्सकबाट पहल हुन जरूरी छ ।

अवश्य पनि गैरसरकारी क्षेत्रमा गैरनाफामूलक च्यारिटी अस्पतालको स्थापनाले पनि उपचार सेवामा सहजता थप्छ । तर, ती संस्था सरकारी संस्थाका विकल्प होइनन्, परिपूरक भने हुन सक्छन् भन्ने तथ्यलाई आत्मसात् गरी सार्वजनिक एवं सरकारी स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर तथा प्रभावकारिता अभिवृद्धिमा सबैको ध्यान जानु जरूरी छ । नत्र कान्तिलगायत अन्य अस्पतालमा घटिरहेका दुःखद घटना पुनरावृत्ति हुनबाट रोकिनेछैनन् । यस्ता घटनाको दोष अस्पतालको थाप्लोमा राखेर मात्रै समस्याको समाधान हुन सक्दैन ।

(नयाँ पत्रिका)

युवा विदेश पलायन र बीपीको समाजवाद

कृष्ण खनाल

नेपालका युवाहरू विदेश पलायन हुने लर्को झनै बढ्दो छ । पढेलेखेका युवा उच्च शिक्षाका लागि भनेर अमेरिका, अस्ट्रेलिया ताक्छन् ।

ग्रामीण युवा रोजगारीका लागि अरबका खाडी मुलुक र मलेसिया, दक्षिण कोरिया पुग्छन् । गत आर्थिक वर्ष मात्रै यसरी बिदेसिनेको संख्या झन्डै ८ लाख पुगेको छ । तीमध्ये कतिपय मानव तस्करीको जालोमा फस्छन् र जीउधन दुवै गुमाउँछन् । अर्कोतर्फ, देशभित्र युवाशक्तिको अभाव बढ्दो छ । गाउँका गाउँ रित्तिएका छन् । गाउँमा विकसित हुँदै गएका कृषि सहकारी, पशुपालन, तरकारी खेती लगायत कृषि व्यवसाय संकटग्रस्त हुन थालेका छन् । विदेशी मुद्रा शोधनान्तर स्थिति धान्ने ठूलो स्रोत सिद्ध भएको वैदेशिक रोजगारी अब निकै नाजुक राष्ट्रिय समस्या बन्न पुगेको छ । युवाहरूको विदेश आकर्षण पूरै रोक्न सम्भव छैन, तर बेरोगारीका लागि बिदेसिने युवालाई स्वदेशमै उपयोग गर्न सकिन्छ, यदि ग्रामीण कृषि व्यवसायलाई बढी उद्यमशील बनाउन राज्यको ध्यान जाने हो भने । बीपी कोइरालाले परिकल्पना गरेको समाजवादको सन्दर्भ यहाँ देखिन्छ ।

गत साता म नेपाल भ्रमणमा आएका एक जापानी प्राध्यापकसँग कुरा गर्दै थिएँ । उनले नेपालको संविधान देखाउँदै मलाई सोधे, 'नेपाल समाजवादी राज्य रहेछ । मेरो यो बुझाइ ठीक हो ?' संविधानले नेपाललाई 'समाजवाद–उन्मुख' राज्य भनेको छ । संविधान पल्टाएर हेर्ने हो भने मौलिक हक अन्तर्गत महिला, दलितसहित विभिन्न सीमान्तीकृत समुदायका लागि गरिएका विशेष व्यवस्था, शिक्षा, स्वास्थ्य, आवासको हक; भूमिको उत्पादकत्व वृद्धि एवं कृषिको आधुनिकीकरण; सार्वजनिक हितका लागि व्यक्तिको सम्पत्ति नियमन तथा अधिग्रहण र भाग-४ मा उल्लिखित राज्यका निर्देशक सिद्धान्त, नीति तथा दायित्वजस्ता पक्षले नेपालमा समाजवादी राज्यव्यवस्था छ भन्ने धारणा दिन्छन् ।

म निकै अलमलमा परें । संविधान र राजनीतिक सतहका कुरालाई मैले होइन भन्न सक्दिनथें । त्यसमाथि माओवादी पार्टीका नेता प्रधानमन्त्री छन् । सरकारमा कम्युनिस्ट र समाजवादी नाम जोडिएका पार्टीहरू छन् । नेपाली कांग्रेसको सैद्धान्तिक आवरण पनि समाजवादी नै हो । संविधानमा लेखिएका यी समाजवादी प्रावधान र प्रतिबद्धता लागू गर्न खासै कठिन नहुनुपर्ने । यो काम हामीले अपनाएको लोकतान्त्रिक मान्यताभित्रै सम्भव छ । मैले उनलाई भनें, 'संविधान पढेर र सतहको राजनीतिलाई हेरेर तपाईंले बनाएको धारणा गलत होइन, ठीकै हो । तर, राजनीतिमा देखाउने र भनिने सबै कुरा सत्य हुँदैनन् । नेपाल समाजवादी राज्य होइन, समाजवाद–उन्मुख छ पनि भन्न सकिन्न ।' उनीबाट बिदा भएर हिंडे पनि उनका कुराले मलाई यस विषयमा घोत्लिन बाध्य बनायो ।

एउटा समय थियो, युवाहरूलाई कांग्रेसको समाजवाद र कम्युनिस्टको सर्वहारावादले राजनीतिमा आकर्षित गर्थ्यो । आजका युवालाई कांग्रेस वा कम्युनिस्टका यी कुराले आकर्षित गर्छन् भन्न सकिन्न । गत वर्ष सम्पन्न आम चुनाव र यसै वर्ष वैशाखमा भएको उपनिर्वाचनले यसको पुष्टि गर्छन् । समाजवाद आफैं पनि प्रचलन लोप हुँदै गएको राजनीतिक पदावली भएको छ । मतदाताले पनि ती पुराना कुरालाई मात्र हेर्ने भन्ने हुँदैन । आफू र मुलुकले दैनन्दिन भोगेका समस्याका आधारमा राजनीतिक दल र नेतृत्वप्रति उनीहरूले धारणा बनाउँछन् ।

हालै मात्र प्रकाशित बीपी कोइरालाको चिन्तन र राजनीति सम्बन्धी पुस्तकमा मैले उनको समाजवादी विचारका बारेमा विस्तारमा विवेचना गरेको छु । समाजवादबारे बीपीको चिन्तन र वैचारिक साधना क्रान्तिको मैदान, सरकार वा जेल सबै अवस्थामा निरन्तर छ । बीपी जयन्तीको सन्दर्भ पारेर नेपाली कांग्रेसले यही भदौ २४–२६ तीन दिन बीपीको विचारमाथि बहुआयामिक विमर्श गर्दै छ, 'बीपी साहित्य महोत्सव' का रूपमा । यसका कार्यक्रम हेर्दा बीपीमाथि यति व्यापक छलफल र विचारविमर्श यसअघि कहिल्यै भएको थिएन । त्यहाँ समाजवादमाथि पनि विमर्श हुने नै छ । कांग्रेसले बीपीका विचारलाई नयाँ पुस्तामा पुनर्ताजगी गर्ने यो प्रयाश सान्दर्भिक पनि छ । समाजवाद कथित 'वाद' को घेरामा सीमित नारा होइन, यो त नीति र कार्यक्रम हो । समाजवाद नभनेरै पनि त्यसलाई लागू गर्न सकिन्छ ।

मैले यहाँ समाजवादका बारेमा सैद्धान्तिक बहस गर्न खोजेको छैन । बीपीको विचार र समाजवादसँग निकट सम्बन्ध राख्ने एउटा नीतिगत विषय ग्रामीण युवाको विदेश पलायनमा केन्द्रित हुन चाहन्छु । पञ्चायतको अन्तिम समयतिर खुलेको वैदेशिक रोजगारीलाई बहुदल आएपछि अझ बढी जोडतोडका साथ अघि बढाइयो । त्यतिखेरका मन्त्री, प्रधानमन्त्रीका भाषणलाई स्मरण गर्ने हो भने बढीभन्दा बढी युवालाई रोजगारीका लागि विदेश पठाउनु सरकारी उपलब्धिको मानक मानिन्थ्यो । तर अहिले यसका नकारात्मक परिणाम महसुस हुन थालेका छन् । परिवार भौतिक रूपमा मात्र होइन, मनोविज्ञानमा पनि विखण्डित भएका छन् । गाउँहरू युवाविहीन भइरहेका छन् । कृषि व्यवसाय महिला र उमेर ढल्कँदै गरेका पाका परिवारजनले सम्हाल्नुपर्ने अवस्था छ । युवाहरूको विदेश पलायनले कतिपय खेतबारी बाँझै देखिन थालेका छन् । विकास-निर्माणमा घरेलु कामदारको अभाव छ ।

बीपीको समाजवादको केन्द्रमा सधैं गाउँ र किसानको उदाहरण हुन्थ्यो । सफा र स्वावलम्बी गाउँ, अनि स्वस्थ्य, शिक्षित र सुखी ग्रामीण परिवारको परिकल्पना थियो उनको समाजवादमा । अब त्यो गाउँ कहाँ खोज्ने ? नेताहरू 'स्मार्ट सिटी' र 'मोनो रेल' को सपना बाँड्छन् । छ लेनका चिल्ला सडकहरू विकासको मानक भएका छन् । युवाहरू गाउँबाट पलायन भएका छन् । कृषिसँग उनीहरूको सम्बन्ध टुटेको छ । विश्व बजारीकरणको प्रभाव र विस्तारले नेपाली जनजीवन पनि ग्रस्त छ । विदेशबाट आयातित विविध समानले भरिएका ठूला पसल (डिपार्टमेन्टल स्टोर) मा आकर्षण बढेको छ । यी सब परिप्रेक्ष्यमा वैदेशिक रोजगारीको निरन्तरता उत्पादक देशको बढी खाँचो हो भने हाम्रो बाध्यता ।

बीपी विकासको ठूला संरचनाको विपक्षमा थिए । आफ्नो आवश्यकता र औकातभन्दा ठूला विकासको कुरा उनले गरेनन् । उनको समयमा आजजस्तो विश्व बजारीकरण भइसकेको थिएन, तर उनले विश्वमा भइरहेको विकास र त्यसको प्रकृति नदेखेका, नजानेका थिएनन् । युरोप, अमेरिकाको विकासलाई उनले कहिल्यै नमुना मानेनन् । चर्चित 'सिंगापुर मोडल' मा उनको विश्वास थिएन । भोगवादी प्रवृत्ति बढाउने भनेर उनले त्यसको सधैं आलोचना गरे । उनी भन्थे, 'म त्यस प्रकारको सम्पन्नताको प्रवेश हुन दिन्नँ । म ठूला होटलहरू बनाउन दिन्नँ । म तिनका विरूद्ध छु, किनभने तिनले युवाहरूको मनलाई भ्रष्ट पार्दछन् । त्यसबाट हुन जाने राष्ट्रिय क्षतिको जुन मूल्य छ, त्यसको विचार गर्नुपरेको छ ।'

पछिल्ला दिन (२०३५–३८ साल) ताका बीपीका अन्तर्वार्ताहरूमा विकासको स्थूल रूप अर्थात् ठूला सडक, ठूला हवाईजहाज, हवाई मैदान, ठूला भवन, ठूला उद्योग–मेसिनप्रति व्यापक असहमति अभिव्यक्त हुन्थ्यो । विकास र आधुनिक सुविधाबाट वञ्चित हामीलाई यी कुरा त्यति प्रिय लाग्दैनथे । अहिले कतिलाई यी कुरा आदिम युगको एउटा पागल बूढाको फतफतजस्तो लाग्छ होला । तर बीपीमा विकासको नाउँमा मान्छेको विस्थापन र प्रकृतिको अत्यधिक दोहनप्रतिको संवेदनशीलता र सचेतना थियो । विकासको यो बीभत्स रूपबाट आज युरोप आफैं तर्सिराखेको छ । तार्तिंदै गएको पृथ्वी र जलवायु परिवर्तनको प्रकोप विश्वव्यापी रूपमा बढिरहेको छ । म साँझपख प्रायः दिनहुँ युरोन्युज हेर्छु, त्यो च्यानलले सधैं जलवायु परिवर्तनको प्रकोपका दुष्परिणामलाई प्रमुख समाचार बनाएको पाउँछु । अहिले नेपालमै पनि जुन विकास भएको छ त्यसले जीवनलाई सजिलो त पक्कै बनाएको छ, तर हामीलाई आफ्नै माटोबाट अलग गर्न थालेको पनि छ । प्रकृतिसँगको संस्कृति र सम्बन्ध उच्छेदन भइरहेको छ, विस्थापित शराणार्थीको जस्तो । विकासको नाउँमा जे उपलब्ध छ, त्यसमाथि उसको नियन्त्रण छैन, त्यो उसको उत्पादन पनि होइन । ऊ केवल उपभोक्ता मात्र हो । तर ऊ दिन–प्रतिदिन त्यसैप्रति आश्रित र निर्भर हुँदै गएको छ । बजारमा हामीले हरेक दिन किन्ने र विनिमेय वस्तुको उत्पादन, व्यवस्थापनमा हाम्रो भूमिका र सहभागिता शून्य छ । हाम्रो हैसियत कुल्ली बराबरको पनि छैन । हाम्रो अवस्था 'पाउन्जेल खाऊँ' भन्नुबाहेक केही छैन । बाहिरी आयातमा निर्भर हाम्रो जीवन कति जोखिमपूर्ण छ भन्ने तथ्य झन्झन् टड्कारो हुँदै छ । सानै भए पनि हाम्रो आफ्नो कृषि र औद्योगिक उत्पादन हुन्थ्यो त स्थिति यति विधि भयावह हुने थिएन ।

बीपीले गाउँको जे परिकल्पना गरेका थिए, ठ्याक्कै त्यही हुनुपर्छ भन्ने होइन । यदि उद्देश्यको अन्तर्यमा पस्न सक्ने हो भने उनले भन्ने गरेको गाउँकेन्द्रीत समाजवादको महत्त्व अहिले पनि कम छैन, अरू बढेको छ । उजाडिँदै गएको गाउँलाई पुनः हराभरा बनाउन सकिन्छ । युवालाई स्वदेशमै राम्रो रोजगारी सृजना गर्न सकिन्छ । बीपीले देखाएको बाटो भनेर यो काम कांग्रेसले मात्रै गर्नुपर्छ भन्ने पनि होइन, कम्युनिस्ट लगायत जुनसुकै पार्टीले गरे हुन्छ ।

विदेशमा ऊर्जाशील युवाको निर्यात हाम्रो हितमा छैन, नेपाली युवाको हितमा छैन । वैदेशिक रोजगारीबाट आर्जित विदेशी मुद्रा सुविधाभोगी वर्गको मोजमस्तीको साधन भएको छ । रोजगारीमा जाने कसैले बजारमा सिमेन्टको एउटा घर ठड्याएको होला, तर उसको सामाजिक र पारिवारिक जीवन विशृंखलित भएको छ, भविष्य असुरक्षित भएको छ । बीपीले औंल्याएको राष्ट्रिय क्षति यहाँ प्रस्ट देख्न सकिन्छ । यस्तो दासत्वमुखी धन्दा तुरून्तै बन्द गर्नुपर्छ र देशभित्रै विकल्प खोज्नुपर्छ । त्यो गाउँकेन्द्री समाजवादबाट सम्भव छ । यहाँ मैले गाउँ भनिरहँदा अत्यन्त विकट बस्तीको मात्र कुरा गरेको छैन, यसले सहरीकरण हुँदै गएका बस्ती र बजारलाई पनि बुझाउँछ । यसले हाम्रो आवश्यकता र बाह्य बजारको सम्भावना भएका जलविद्युत्, सिमेन्ट लगायतका उत्पादनलाई निषेध गर्दैन ।

गाउँ र कृषिलाई केन्द्रमा राखेर उचित योजना बनाउने र त्यसको इमानदार एवं राजनीतिक दृढतासाथ काम गर्ने हो भने नेपाललाई समुन्नत बनाउन धेरै समय लाग्दैन । कृषि भनेको सबैभन्दा कम समय र लगानीमा उत्पादन दिने व्यवसाय हो । त्यसमाथि अहिले त जमिनबिना पनि मनग्गे तरकारी र फलफूल खेती गर्न सकिने प्रविधिको विकास भइसकेको छ । बजार र भन्सार राजस्वमुखी अर्थतन्त्रले चिल्ला गाडीदेखि दैनिक उपभोग्य वस्तुको आयात र त्यसको बजार विस्तारमा सहयोग गर्छ, हाम्रो अर्थतन्त्रमा होइन । सरकारी ढुकुटीबाट तलब–भत्ता खानेको पक्षपोषण गर्दछ, नेपालका गाउँले किसानको होइन ।

समाजवाद कोरा आर्थिक सोच र नीति मात्र होइन, योसँग राजनीति अभिन्न रूपले जोडिएको छ । बीपीले समाजवादलाई लोकतन्त्रको परिपूरक मानेका थिए । उनी भन्थे, 'प्रजातन्त्र अर्थात् लोकतन्त्र आएपछि राष्ट्रियता बलियो हुन्छ ।' तर स्थिति ठीक उल्टो भएको छ । बीपीको विचार र आजको राजनीतिबीच दूरी झन्झन् बढ्दो छ । राजनीतिक प्रणाली बीपीको विचार अनुसारकै छ, तर यसको अभ्यास भने नितान्त फरक शैलीको छ, प्रतिकूल नै छ भन्न सकिन्छ । लोकतन्त्रको नाउँमा राजनीति कमाउधन्दा भएको छ । चाहे कांग्रेस होस् वा कम्युनिस्ट, राजनीतिक दलहरू अहिले आफ्नो उद्देश्यबाट विमुख भएका छन्, चरित्र गुमाएका छन् । जसरी पनि सत्ता कब्जा गर्नु र त्यसलाई निरन्तरता दिनु नै राजनीतिको धन्दा बनेको छ । राजनीति गर्नेहरूका परिवारले नै सत्तामा बसेर लुट्न थालेका छन् ।

आशा गरौं, यस्तो स्थिति सधैं नरहला । लोकतन्त्रको यात्रा सोचेभन्दा लामो र कठिन पनि हुन्छ । विकृति र विचलन अति भएपछि त्यसको अन्त्य पनि अपरिहार्य छ । लोकतन्त्रको अभ्यासबाटै त्यसको परिमार्जन र विकल्प पनि आउँछ । त्यसका आशा र किरण पूरै समाप्त भएका छैनन् । राजनीतिक नेतृत्व पुस्तान्तरको संक्रमणमा छ । योग्यता, क्षमता र परिणामदायी युवा सहभागिता र नयाँ नेतृत्वको पक्षमा जनमत बढिरहेको छ । चुनाव त्यसको माध्यम हो भन्ने बुझाइ बढेको छ । यो निकै सकारात्मक कुरा हो । युवा वा पाको पुस्ता जो आए पनि अहिले सबैभन्दा खाँचो दूरदृष्टि, राजनीतिक इमानदारी र उत्तरदायी नेतृत्वको हो । पार्टीमा सरल र लोकप्रिय मतप्रति उत्तरदायी संरचना बनाउनुपर्ने आवश्यकता छ । मतदातामा आफ्नो लोकप्रियता घटेको पुराना नेताहरू आफैंले महसुस गरेर नयाँ नेतृत्वलाई बाटो छोड्नुपर्छ । व्यापक र लोकप्रिय जनसमर्थनप्राप्त नेतृत्वले मात्र राजनीतिलाई ड्राइभ दिन सक्छ, राज्यका अन्य संस्थाले पनि साथ दिन्छन् । अनि मात्र समाजवादी रूपान्तरणको अपेक्षा गर्न सकिन्छ । अहिले ड्राइभिङ सिटमा बस्नेले राजनीतिको लगाम गुमाएको छ । त्यसलाई पुनः जोड्न सक्ने नयाँ र ऊर्जाशील नेतृत्व मुलुकले अपेक्षा गरेको छ ।

(इकान्तिपुर डटकम)

साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेसनको ६१औँ वार्षिकोत्सव सम्पन्न

काठमाडौं । उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्तिमन्त्री रमेश रिजालले उपभोक्तालाई सुपथ मूल्यमा गुणस्तरीय उपभोग्य वस्तु उपलब्ध गराउन संस्थानको भूमिका महत्वपूर्ण हुने बताएका छन् । उनले बजारलाई सन्तुलित र प्रतिस्पर्धी बनाउनसमेत संस्थानको भूमिका हुने बताए ।

साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेसन लिमिटेडले स्थापनाको ६१औँ वार्षिकोत्सवको अवसरमा बोल्दै मन्त्री रिजालले सरकारको उद्देश्यमा साल्ट ट्रेडिङजस्तो संस्थानले साथ दिइरहेको भन्दै प्रशंसासमेत गरे । 'नेपाली जनतालाई सुपथ मूल्यमा गुणस्तरीय उपभोग्य वस्तु उपलब्ध गराई कर्पोरेसनले सरकारको उद्देश्यमा साथ दिएको छ,' उनले भने, 'विभिन्न दैवीप्रकोप तथा प्राकृतिक विपत्का वेलामा समेत उपभोक्ताको घरदैलोमा उपभोग्य वस्तु उपलब्ध गराउन कर्पोरेसनले खेलेको भूमिका सराहनीय रहेको छ ।'

उनले कर्पोरेसनले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व पूरा गर्न विभिन्न सामाजिक संस्थालाई पुऱ्याएको योगदानको प्रशंसा गरेका थिए । 'सामाजिक सेवामा अझ बढी योगदान गर्दै दैनिक उपभोग्य वस्तुको कारोबारका साथै कृषिक्षेत्रमा पनि प्रत्यक्ष योगदान पुऱ्याउन सकेमा सरकार अझ कृतज्ञ हुने विश्वास दिलाउन चाहन्छु,' उनले भने ।

साल्ट ट्रेडिङको कालीमाटीस्थित केन्द्रीय कार्यालयमा आयोजित कार्यक्रममा बालबालिकाहरूको संरक्षणमा सक्रिय संस्थाहरूलाई बालहितकारी पुरस्कार, उत्कृष्ट सेवा दिने कर्मचारीहरूलाई प्रशंसापत्र र एसइई परीक्षामा उत्कृष्ट अंक ल्याई उत्तीर्ण भएका कर्मचारीका सन्ततिलाई छात्रवृत्ति प्रदान गरिएको थियो ।

समारोहमा कर्पोरेसनका अध्यक्ष प्रदीपलाल श्रेष्ठले सरकारको नीति निर्देशनलाई पूर्ण रूपमा पालना गरी बजारमा दैनिक उपभोग्य वस्तुको अभाव हुन नदिन प्रयास गरिरहेको बताए । कर्पोरेसनले सेवा र कार्यक्षेत्र विस्तार गर्दै आमउपभोक्ताको घरदैलोमा सेवा पुऱ्याइरहेको जानकारी दिए ।

अध्यक्ष श्रेष्ठले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वको बोध गरी सामाजिक काम गर्दै आएकोसमेत बताए । उनका अनुसार बालबालिकाको उत्थानमा काम गर्ने सामाजिक संस्था तथा व्यक्तित्वहरूलाई लक्ष्मीदास मानन्धर बालहितकारी पुरस्कार, उत्कृष्ट काम गर्ने कर्मचारीलाई हेमबहादुर मल्ल तथा ईश्वरलाल श्रेष्ठको नाममा उत्कृष्ट सेवा पुरस्कारबाट पुरस्कृत गर्ने गरिएको छ ।

कार्यक्रममा प्रमुख कार्यकारी अधिकृत उर्मिला श्रेष्ठले कर्पोरेसनले आमजनता तथा उपभोक्ताका लागि दैनिक उपभोग्य वस्तु उपलब्ध गराउने लक्ष्य लिएर सेवा प्रारम्भ गरेको ६० वर्ष पूरा गरी ६१ वर्षमा प्रवेश गरेको भन्दै खुसी व्यक्त गरिन् । उनले विषम परिस्थितिका बाबजुद पनि कर्पोरेसन आमउपभोक्ताको सेवामा सदैव सक्रिय रहिआएको बताउँदै भविष्यमा अझ सक्रिय रहने प्रतिबद्धता व्यक्त गरिन् ।

माथिल्लो त्रिशूली-१ को शिलान्यास ०८३ मंसिरभित्र सञ्चालनमा ल्याइने

काठमाडौं । कोरियन लगानीमा निर्माणाधीन दुई सय १६ मेगावाटको माथिल्लो त्रिशूली-१ जलविद्युत् आयोजनाको शिलान्यास गरिएको छ । रसुवामा निर्माणाधीन उक्त आयोजनाको मंगलबार काठमाडौंमा विशेष समारोहबीच ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइमन्त्री शक्तिबहादुर बस्नेतले शिलान्यास गरेका हुन् । विशेष समारोहबीच आयोजनाको बाँधलगायतका संरचना (हेडवर्क्स) निर्माण कार्यको शिलान्यास गरिएको हो । नेपालको आन्तरिक खपतका लागि कोरियन कम्पनीहरूको प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानीमा यो आयोजना निर्माण हुँदै छ । रसुवाको आमाछोदिङमो गाउँपालिका-१ हाकुमा बाँधलगायतका संरचना र उत्तरगया गाउँपालिका-१ मा भूमिगत विद्युत्गृहलगायतका संरचनाहरू निर्माणाधीन छन् ।शिलान्यास समारोहमा मन्त्री बस्नेतले यो आयोजना हिउँदको विद्युत् माग पूरा गर्न आकर्षक रहेकाले तोकिएकै समयमा निर्माण सम्पन्न गर्नुपर्ने बताए । आयोजनाको मुख्य लगानीकर्ता कोरिया साउथ-इस्ट पावर (कोइन)का सभापति एवं प्रमुख कार्यकारी अधिकृत होउ चुन किमले जलविद्युत्मार्फत नेपालको आर्थिक विकास गर्न सकिने बताए । 'नेपालले जलस्रोतको प्रयोग गरी स्वच्छ हरित ऊर्जा उत्पादन गर्न सक्छ । त्यसको आन्तरिक रूपमा खपत बढाई र अतिरिक्त भएको ऊर्जा छिमेकी देशहरूमा निर्यात गरी आर्थिक समृद्धि हासिल गर्न सक्नेछ,' उनले भने, 'जलवायु परिवर्तनको असर न्यूनीकरणमा पनि नेपालले ठूलो योगदान गर्न सक्छ ।'

आयोजनाको मुख्य निर्माण पुस ०७८ बाट सुरु गरिएको थियो । भूमिगत विद्युत्गृह, मुख्य सुरुङ, बाँधलगायतका सम्पूर्ण संरचनाहरूको निर्माण सबैतिरबाट तीव्र गतिमा भइरहेको छ । आयोजनाको समग्र भौतिक प्रगति २२ प्रतिशत रहेको छ । आयोजनाको मुख्य निर्माण पुस ०७८ बाट सुरु गरिएको थियो । भूमिगत विद्युत्गृह, मुख्य सुरुङ, बाँधलगायतका सम्पूर्ण संरचनाहरूको निर्माण सबैतिरबाट तीव्र गतिमा भइरहेको छ । आयोजनाको समग्र भौतिक प्रगति २२ प्रतिशत रहेको छ । आयोजनाको बाँध वर्षायाम सकिएपछि निर्माण सुरु गरिनेछ । आयोजनाको निर्माण मंसिर ०८३ भित्र सक्ने लक्ष्य राखिएको छ । यो आयोजनाको विद्युत् प्राधिकरणले किन्ने गरी २०७८ मै विद्युत् खरिद-बिक्री सम्झौता भइसकेको छ ।

आयोजना निर्माणमा हाल करिब एक हजार श्रमिक परिचालित छन् । त्यसमध्ये करिब पाँच सय रसुवा जिल्लाका स्थानीय बासिन्दा छन् । आयोजनाको प्रवर्द्धक नेपाल वाटर एन्ड इनर्जी डेभलपमेन्ट कम्पनीमा कोरियन सरकारको स्वामित्वमा रहेको कोएन, विश्व बैंक समूहअन्तर्गतको अन्तर्राष्ट्रिय वित्त निगमलगायतको सेयर लगानी रहेको छ । आयोजनाका लागि ७० प्रतिशत ऋण र ३० प्रतिशत इक्विटीबाट जुटाउने गरी वित्तीय व्यवस्थापन गरिएको छ । कुल अनुमानित लागत ६४ करोड ७३ लाख अमेरिकी डलर (निर्माण अवधिको ब्याजसहित) रहेको आयोजनामा नौ अन्तर्राष्ट्रिय वित्तीय संस्थाहरूले ४५ करोड ३२ लाख अमेरिकी डलर लगानी गर्ने सम्झौता गरेका छन् । बाँकी रकम स्वपुँजी (इक्विटी)बाट जुटाइएको छ । आयोजनाबाट वार्षिक रूपमा एक अर्ब ५३ करोड ३१ लाख युनिट ऊर्जा उत्पादन हुनेछ । आयोजनाबाट उत्पादन हुने कुल वार्षिक ऊर्जामध्ये ३८.७५ प्रतिशत हिउँदयाममा र ६१.२५ प्रतिशत वर्षायाममा उत्पादन हुनेछ । उत्पादित ऊर्जा नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले निर्माण गरिरहेको त्रिशूली-३ 'बी' हब सबस्टेसनमा जोडी राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीमा प्रवाह हुनेछ ।

खेलकुद

खेल हारे पनि भारतविरुद्ध नेपालको सानदार प्रदर्शन

काठमाडौं । एसिया कप क्रिकेटको उद्घाटन खेलमा विश्व नम्बर एक पाकिस्तानविरुद्धको ब्याटिङ धराशायी भइसकेको अवस्थामा विश्वको महाशक्ति भारतसँगको ब्याटिङ कस्तो हुने कौतुहल नेपाली प्रशंसकमाझ थियो । कतै नेपालको ब्याटिङ पाकिस्तानसँग जस्तै हुने त होइन भन्ने चिन्ता पनि त्यत्तिकै रह्यो ।

तर ओपनिङ ब्याटिङमा पुनः एकपल्ट दरिलो साथ पाएपछि नेपालले खेल हारे पनि भारतविरुद्ध सोमबार सानदार ब्याटिङ प्रदर्शन गऱ्यो । पाकिस्तानसँग ब्याटिङ गर्दा जसरी दबिएको थियो, त्यसको ठीकविपरीत पालेकेले क्रिकेट रंगशालामा भारतविरुद्ध नेपालको ब्याटिङ खुलेको थियो । सुपरस्टार खेलाडी रहेको भारतविरुद्ध नेपालले ब्याटिङमा साहस देखायो ।

कुशल भुर्तेल र आसिफ शेखले नेपाललाई उत्कृष्ट सुरुआत दिलाए । यी दुईले १० ओभरभित्र ६५ रन जोडेर राम्रो सुरुआत दिलाएपछि बाँकी नेपाली खेलाडीका लागि त्यो आधार बनेको थियो । कुशल र आसिफ जस्तै नेपालका अन्य ब्याटरले पनि खुलेर खेले ।

सोमपाल कामी एकदिवसीय क्रिकेटमा आफ्नो तेस्रो अर्धशतक बनाउन २ रनले चुकेका थिए । मोहम्मद सामीको बलमा इशान किसनले डाइभिङ क्याच लिएर सोमपाललाई आउट गरे । सोमपाल अर्धशतक नजिक बढ्दै गर्दा नेपालले २ सय ५० रनभन्दा माथिको स्कोर बनाउने निश्चित जस्तै देखिएको थियो । उनी आउट भएपछि नेपालको बाँकी दुई विकेट झर्न धेरै बेर लागेन ।

क्यानडामा ग्लोबल टी-२० लिग खेलेर आएको प्रभाव दीपेन्द्रसिंह ऐरीमा देखिएको थियो । उनले पनि भारतविरुद्ध खुलेर खेले, तब २५ बलमा २९ रन बनाए । एक समय नेपाली ब्याटिङको आडभरोसा रहेका दीपेन्द्र अहिले लगातारको खस्कँदो ब्याटिङका कारण माथिल्लो क्रममा खेल्ने ७-८ नम्बरमा पर्छन् । भारतसँगको यो इनिङ्स उनकै लागि प्रेरणाको स्रोत बन्न सक्छ ।

नेपाल पछिल्ला खेलहरूमा सर्ट पिच बलमा निकै कमजोर देखिएको थियो । कुशल र सोमपालले भारतसँग सर्ट बलमै छक्का प्रहार गरेका थिए भने आसिफले संयमता देखाउँदै ब्याटिङ गरेपछि नेपालले राम्रो लक्ष्य तेर्स्याएको थियो । आफ्ना प्रमुख तीव्र गतिका बलर जसप्रित बुमराहबिना खेलेको भारतले नेपालले यो किसिमको लक्ष्य तेर्स्याउला भनेर सम्भवतः सोचेको पनि थिएन । किनभने भारतको सर्ट बल तेर्स्याउने रणनीतिविरुद्ध नेपाली ब्याटर खरो उत्रिए । यसमा भारतीय बलिङभन्दा फिल्डिङ नै बढी दोषी थियो ।

कुशल र आसिफ दुवैले १ रनमा जीवनदान पाएका थिए । मोहम्मद सामीले फालेको पहिलो ओभरको अन्तिम बलमा पहिलो स्लिपमा श्रेयस ऐरले क्याच छाड्दा दुई रन भएको थियो । दोस्रो ओभरको पहिलो बलमा मोहम्मद सिराजलाई प्रहार गर्नेक्रममा आसिफ शेखले कभरमा क्याच दिन पुगेका थिए । तर, विराट कोहलीले हातमा आएको क्याच फुत्काए । अर्को जीवनदान पुनः कुशलले पाएका थिए । सामीको लेगसाइडमा गएको बलमा कुशलको प्रहार विकेटकिपर इशान किसनले फुत्काएका थिए ।

कुशलले आक्रामक रूपमा खेलेका थिए । छैटौं ओभरमा कुशलले सिराजको बलमा गरेको प्रहार मैदानबाहिर रोडछेउ कटेको थियो । ६ रन बनाएपछि कुशलले एकदिवसीय अन्तर्राष्ट्रियमा आफ्नो १ हजार रन पूरा गरेका थिए । रोहित र आसिफपछि एकदिवसीय अन्तर्राष्ट्रियमा १ हजार रन पूरा गर्ने उनी तेस्रो खेलाडी हुन् । भारतीय बलिङविरुद्ध डटेर खेल्दै आसिफले नेपाली इनिङ्स तानेका थिए । एकदिवसीय अन्तर्राष्ट्रियमा यो उनको दसौं अर्धशतक हो । नेपालबाट उनले सबैभन्दा बढी अर्धशतक बनाएका छन् । नेपालले टेस्ट राष्ट्रविरुद्ध पाँचौं पटक खेल्दै गर्दा आसिफले दोस्रोपल्ट अर्धशतक बनाएका हुन् ।

कुशल र आसिफले नै जिम्बावेविरुद्ध जुनमा हरारेमा भएको विश्वकप छनोटमा पहिलो विकेटमा ३२ ओभरभित्र १ सय ७१ रनको साझेदारी गरेका थिए । नेपालको मात्र नभई टेस्ट राष्ट्रविरुद्ध एसोसिएट राष्ट्रको पहिलो विकेटमा त्यो सबैभन्दा ठूलो साझेदारी थियो । कुशल त्यो खेलमा शतक बनाउन १ रनले चुकेका थिए भने आसिफले ६६ रन बनाएका थिए ।

कुशल र आसिफले पहिलो विकेटमा तीनपटक शतकीय साझेदारी निभाइसकेका छन् । यी दुईले गत वर्ष अमेरिकामा विश्व क्रिकेट लिग-२ मा ओमानविरुद्ध ह्युस्टनमा १ सय १४ र गत मार्चमा पपुवा न्युगिनीविरुद्ध कीर्तिपुरमा १ सय १० रन जोडेका थिए । जुन हिसाबले कुशल र आसिफले भारतविरुद्ध ब्याटिङ गरे, त्यो कुनै शतकीय साझेदारीभन्दा कम थिएन ।

● एभरेष्ट बैंकका ग्राहकले ओम अस्पतालमा छुट पाउने

एभरेष्ट बैंक लिमिटेड र चाबहिलको ओम अस्पतालबीच बैंकका ग्राहकलाई विशेष छुट प्रदान गर्ने सम्झौता भएको छ । बैंकका सम्पूर्ण ग्राहकले उक्त अस्पतालका विभिन्न सेवामा १० प्रतिशतसम्मको छुट पाउने सम्झौता भएको हो । सम्झौतामा बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सुदेश खालिङ र अस्पतालका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत यमबहादुर महतले हस्ताक्षर गरेको जनाइएको छ । सम्झौताअनुसार बैंकका सम्पूर्ण ग्राहक, कार्ड प्रयोगकर्ताका साथै कर्मचारी तथा तिनका पारिवारिक सदस्यले उक्त अस्पतालबाट आइपिडी-डायग्नोस्टिक्स, फार्मेसी र फिजियोथेरापीमा १० प्रतिशत छुट पाउने जनाइएको छ । त्यस्तै, दन्त सेवामा पाँच प्रतिशत छुट पाउने उल्लेख छ । सम्झौताका लागि आयोजित कार्यक्रममा बैंकका बजार तथा संस्थागत निक्षेप विभाग प्रमुख पुष्पराज उप्रेती, बजार अधिकृत एलिना कार्की तथा अस्पतालका व्यापार प्रवर्द्धन प्रबन्धक विनोद अधिकारीको उपस्थिति रहेको जनाइएको छ ।

बैंकले हाल देशभरमा एक सय २७ शाखा, तीन एक्सटेन्सन काउन्टर, सात प्रादेशिक कार्यालय, एक सय ६२ एटिएम तथा ३२ राजस्व संकलन केन्द्रमार्फत सेवा दिँदै आएको जनाएको छ ।

● सिटिजन्स बैंकका ग्राहकलाई बुटवल हार्ट क्लिनिकमा छुट

सिटिजन्स बैंक इन्टरनेसनल लिमिटेडका ग्राहकले रूपन्देहीको बुटवल हार्ट क्लिनिकमा छुट पाउने भएका छन् । बैंकका ग्राहकलाई छुट दिने सम्बन्धमा बैंकर क्लिनिकबीच समझदारी भएको हो ।

समझदारीअनुसार सिटिजन्स बैंकका कार्डवाहक र मोबाइल बैंकिङ ग्राहकले बुटवल हार्ट क्लिनिकमा १० प्रतिशतसम्मको छुट पाउने जनाइएको छ । यस किसिमको सहकार्यबाट बैंकका ग्राहक लाभान्वित हुनुका साथै नगद कारोबारबाट डिजिटल कारोबारतर्फ उत्प्रेरित हुने बैंकले विश्वास व्यक्त गरेको छ । हाल बैंकले देशभरमा एक सय ८८ शाखा, एक सय ४८ एटिएम, तीन विस्तारित काउन्टरका साथै ९७ वटा शाखारहित बैंकिङ इकाइमार्फत सेवा दिइरहेको जनाएको छ ।

● एनआइसी एसियाको 'फन्ड ट्रान्सफरमा हरेक हप्ता मोबाइल हातमा' योजना सार्वजनिक

एनआइसी एसिया बैंकले कनेक्ट आइपिएससँगको सहकार्यमा आफ्ना मोबाइल बैंकिङ ग्राहकका लागि 'फन्ड ट्रान्सफरमा हरेक हप्ता मोबाइल हातमा' अफर सार्वजनिक गरेको छ । अफरअन्तर्गत हरेक हप्ता एक भाग्यशाली मोबाइल बैंकिङ ग्राहकले सो बैंकको मोबाइल बैंकिङ एप प्रयोग गरी कनेक्ट आइपिएसमार्फत फन्ड ट्रान्सफर गर्दा एक थान स्मार्टफोन जित्न सक्नेछन् । भदौ १७ देखि असोज २० सम्म लागू हुने अफरअन्तर्गत एकजना ग्राहकलाई हप्ता सकिएपछि (आइतबार-शनिबार) 'लक्की ड्रमार्फत विजेता घोषणा गरिने बैंकले जनाएको छ । विजेताको जानकारी एनआइसी एसिया बैंकको आधिकारिक सामाजिक सञ्जालहरूमार्फत सार्वजनिक गरिनेछ । फन्ड ट्रान्सफर गर्न आफ्नो मोबाइल बैंकिङ सेवा एपमा लगइन गरी मोबाइल स्क्रिनको तल्लो भागमा रहेको फन्ड ट्रान्सफर अप्सनमा क्लिक गरेर 'अदर ब्यांक्स युजिङ कनेक्ट आइपिएस' छनोट गर्नुपर्छ । यसरी फन्ड ट्रान्सफर गर्दा कनेक्ट आइपिएसमा छुट्टै दर्ता गर्न आवश्यक पर्दैन । फन्ड ट्रान्सफर तथा विभिन्न भुक्तानीका निम्ति मोबाइल बैंकिङको बढ्दो प्रयोग र लोकप्रियतालाई यस अफरले थप प्रवर्द्धन गर्ने विश्वास बैंकले लिएको छ ।

● एभरेष्ट बैंकका ग्राहकले ओम अस्पतालमा छुट पाउने

एभरेष्ट बैंक लिमिटेड र चाबहिलको ओम अस्पतालबीच बैंकका ग्राहकलाई विशेष छुट प्रदान गर्ने सम्झौता भएको छ । बैंकका सम्पूर्ण ग्राहकले उक्त अस्पतालका विभिन्न सेवामा १० प्रतिशतसम्मको छुट पाउने सम्झौता भएको हो ।

सम्झौतामा बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सुदेश खालिङ र अस्पतालका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत यमबहादुर महतले हस्ताक्षर गरेको जनाइएको छ । सम्झौताअनुसार बैंकका सम्पूर्ण ग्राहक, कार्ड प्रयोगकर्ताका साथै कर्मचारी तथा तिनका पारिवारिक सदस्यले उक्त अस्पतालबाट आइपिडी-डायग्नोस्टिक्स, फार्मेसी र फिजियोथेरापीमा १० प्रतिशत छुट पाउने जनाइएको छ । त्यस्तै, दन्त सेवामा पाँच प्रतिशत छुट पाउने उल्लेख छ ।

सम्झौताका लागि आयोजित कार्यक्रममा बैंकका बजार तथा संस्थागत निक्षेप विभाग प्रमुख पुष्पराज उप्रेती, बजार अधिकृत एलिना कार्की तथा अस्पतालका व्यापार प्रवर्द्धन प्रबन्धक विनोद अधिकारीको उपस्थिति रहेको जनाइएको छ ।

कर्पोरेट

● मुक्तिनाथ विकास बैंक र वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रबीच सम्झौता

मुक्तिनाथ विकास बैंक लिमिटेड र वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रबीच दिगो ऊर्जा चुनौती कोष (एसइसिएफ)अन्तर्गत कर्जा लगानी गर्ने सम्झौता भएको छ । यो सम्झौताबमोजिम बैंकले वैकल्पिक ऊर्जा क्षेत्रमा लगानी विस्तार गर्नेछ । विगतदेखि नै बैंकले वातावरण प्रदूषण तथा जलवायु परिवर्तनले पारेको असर न्यूनीकरण गर्ने क्षेत्रमा कर्जा लगानी गर्दै आएको छ । यो सहकार्यले वातावरण संरक्षण र हरित ऊर्जा क्षेत्रमा कर्जा लगानी गर्न थप उत्प्रेरणा मिलेको बैंकले जनाएको छ । उक्त सम्झौतामा बैंकको तर्फबाट प्रमुख कार्यकारी अधिकृत प्रद्युमन पोखरेल तथा वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रका तर्फबाट कार्यकारी निर्देशक नवराज ढकालले एक समारोहबीच हस्ताक्षर गरेका हुन्।

● आइएमई पेमा प्रथमपटक प्लेनको टिकेट काट्ने ग्राहकलाई छुट

नेपालको पहिलो डिजिटल वालेट 'आइएमई पे'ले एयरलाइन्स टिकट खरिद गर्दा प्रोमो कोडको प्रयोगमार्फत फ्ल्याटमा रू. ५०० क्यासब्याक प्रदान गर्ने अफर सार्वजनिक गरेको छ । यस अफरअन्तर्गत सेवाग्राहीले आइएमई पेमार्फत पहिलोपटक टिकट खरिद गर्दा फेमेली प्रोमो कोड प्रयोग गरी रू. ५०० क्यासब्याक प्राप्त गर्न सक्ने जनाएको छ । सेवाग्राहीलाई विद्युतीय माध्यममार्फत सहजै एयरलाइन्स टिकट काट्न प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्यका साथ ल्याइएको यो अफर भदौ २४ देखि सुरु भएको छ । पहिलो चरणमा यो अफर एक हजार योग्य सेवाग्राहीलाई प्रदान गरिनेछ । यो अफर पहिलोपटक एयरलाइन्स टिकट काट्ने सेवाग्राहीहरूलाई सीमित अवधिका लागि मात्र रहेको कम्पनीले जनाएको छ ।

● 'एमडिआरटी ग्लोबल कन्फरेन्स'मा फहराए नेपालको झन्डा

विश्वस्तरीय मान्यताप्राप्त बिमा अभिकर्ताहरूको प्रतिष्ठित संस्था एमडिआरटीले आफ्नो ग्लोबल कन्फरेन्स सिंगापुरमा सम्पन्न गरेको छ । नेपालको प्रतिनिधित्व गर्दै नेपालको सर्वाधिक विश्वासिलो जीवन बिमा कम्पनी नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्सका चारजना एजेन्सी मेनेजरले सिंगापुरमा आयोजित 'एमडिआरटी ग्लोबल कन्फरेन्स'मा सहभागिता जनाएका छन् । २७ देखि ३० अगस्टसम्म चलेको कार्यक्रममा विश्वभरिबाट लगभग सात हजार पाँच सयजनाको उपस्थिति थियो । नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्सबाट नेपाललाई प्रतिनिधित्व गर्दै कार्यक्रममा रामचन्द्र गौतम, रमा बुढाथोकी बस्नेत, सोमली शेर्पा र नेत्रकुमारी बुढाथोकी सहभागी भएका थिए । उनीहरूले अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा देशको झन्डा फहराउन पाउँदा आफूलाई निकै गौरवान्वित महसुस भएको बताए । कम्पनीका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत प्रवीणरमण पराजुलीले यसरी अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा देश र कम्पनीको प्रतिनिधित्व गर्नु गौरवको कुरा भएको बताए । यस्तो एक्सपोजरले व्यक्तित्व विकासका साथै आफ्नो लर्निङ कर्भलाई माथि लैजान निकै सहयोग पुग्ने बताए ।

● आइएमई पेबाट पहिलोपटक एयरलाइन्स टिकट काट्ने ग्राहकलाई छुट

डिजिटल वालेट 'आइएमई पे'ले एयरलाइन्स टिकट खरिद गर्दा प्रोमो कोडको प्रयोगमार्फत फ्ल्याटमा पाँच सय रूपैयाँ क्यासब्याक प्रदान गर्ने योजना सार्वजनिक गरेको छ । योजनाअनुसार सेवाग्राहीले आइएमई पेमार्फत पहिलोपटक टिकट खरिद गर्दा उपलब्ध हुने प्रोमो कोड प्रयोग गरी पाँच सय रूपैयाँ क्यासब्याक पाउने जनाएको छ । सेवाग्राहीलाई विद्युतीय भुक्तानी माध्यममार्फत सहजै एयरलाइन्स टिकट काट्न प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्यका साथ ल्याइएको यो योजना भदौ २४ देखि सुरु भएको छ र पहिलो एक हजार योग्य सेवाग्राहीलाई प्रदान गरिने कम्पनीले जनाएको छ । योजना पहिलोपटक एयरलाइन्स टिकट काट्दा मात्र लागू हुने उल्लेख छ । आइएमई पे मोबाइल वालेटमार्फत सेवाग्राही आफैँले अथवा एजेन्टमार्फत विभिन्न किसिमका भुक्तानी कार्य गर्न सक्ने जनाइएको छ ।

● गरिमा विकास बैंकद्वारा तिज विशेष गीत र टिकटक प्रतियोगिता सार्वजनिक

गरिमा विकास बैंक लिमिटेडले नेपाली नारीहरूको महान चाड हरितालिका तिजलाई लक्षित गरी तिज विशेष गीत सार्वजनिक गरेको छ । करिब तीन मिनेट लामो उक्त गीतमा चर्चित लोकगायक एवं संगीतकार घनश्याम रिजालको शब्द र सुमधुर स्वरकी धनी गायिका समीक्षा अधिकारीको स्वर रहेको छ । उक्त गीत बैंकको आधिकारिक युटुब च्यानल र टिकटकबाट हेर्न र सुन्न सकिने बैंकले जनाएको छ । साथै, हरितालिका तिजलाई अझ विशेष बनाउने हेतु बैंकले तिज विशेष टिकटक प्रतियोगिता 'गरिमा तिज' पनि सार्वजनिक गरेको छ । तिज विशेष गीतमा टिकटक भिडियो बनाउनेमध्ये सबैभन्दा धेरै लाइक आउने उत्कृष्ट १० भिडियोहरूमध्ये प्रथमलाई ३० हजार द्वितीयलाई २० हजार तृतीयलाई १० हजार र बाँकी सातवटा भिडियोलाई जनही रू. पाँच हजार सान्त्वना पुरस्कार राशि प्रदान गरिनेछ । टिकटक प्रतियोगितामा भाग लिने प्रतियोगीले भिडियो बनाउँदा यस विकास बैंकले तोकेको सम्पूर्ण नियम तथा सर्तहरूको पूर्ण पालना गर्नुपर्ने हुन्छ ।

● आइएफबीका नयाँ रेफ्रिजेरेटर बजारमा

घरायसी सामानहरूको ब्रान्ड आइएफबीले नेपाली बजारमा पहिलोपटक उन्नत रेफ्रिजेरेटरहरू ल्याएको छ । आइएफबीको नेपालका लागि आधिकारिक वितरण द साग्तानी एक्जिम प्रालिले फ्रोस्ट फ्री र डाइरेक्ट कुल गरी दुई मोडलका फ्रिजको बिक्री सुरु गरेको हो । फ्रिजहरूमा कपर-इन्फ्युज्ड डुअल कन्ट्रोल टेक्नोलोजी, ३६० डिग्री सराउन्ड कुलिङ, सेभेन इन वान कन्भर्टेबल, डोर अलार्म, एप-बेस्ड कन्ट्रोल, स्मार्ट लाइट डिओडोराइथजर, स्मार्ट कन्ट्रोल प्यानल र एन्टी-ब्याक्टेरियलजस्ता सुविधा रहेको जनाइएको छ । ग्यास्केट रेफ्रिजेरेटरहरूमा कडा ग्लास सेल्फहरू, एल्युमिनियम इन्फ्युज्ड आए ट्रे र अन्य धेरै फरक उच्च गुणस्तरका सामग्री प्रयोग भएको कम्पनीको दाबी छ । फ्रिजको कम्प्रेसरमा १० वर्ष र अन्यमा एक वर्ष वारेन्टी रहेको जनाइएको छ । फ्रिजको मूल्य ३२ हजार नौ सय रूपैयाँदेखि ७२ हजार नौ सय रूपैयाँसम्म रहेको कम्पनीले उल्लेख गरेको छ । कम्पनीले आयोजना गरेको उत्पादन सार्वजनिक तथा डिलर भेटघाट कार्यक्रममा नेपालभरबाट दुई सयभन्दा बढी डिलरहरूको उपस्थिति रहेको जनाइएको छ । कार्यक्रममा आइएफबी र द साग्तानी एक्जिमका प्रतिनिधि र डिलरबीच उत्पादनको भविष्य र नेपाली बजारमा यसको कार्ययोजना तथा रणनीतिबारे छलफल भएको थियो । सन् १९९८ मा स्थापना भएको साग्तानी एक्जिमले देशभरमा घरायसी सामानहरू, परामर्श सेवा, भान्साको जडान तथा मर्मतका साथै अन्य धुलाइका उपकरण उपलब्ध गराउँदै आएको जनाइएको छ ।

● महालक्ष्मी विकास बैंकले प्रदान गर्‍यो लक्ष्मणबाबु श्रेष्ठ छात्रवृत्ति

महालक्ष्मी विकास बैंकले नक्सालमा रहेको नन्दी माध्यमिक विद्यालयमा कक्षा नौमा अध्ययनरत छात्र सन्तोषकुमार मण्डललाई स्वर्गीय लक्ष्मणबाबु श्रेष्ठ जेहेनदार छात्रवृत्ति प्रदान गरेको छ । महालक्ष्मी विकास बैंकसँग मर्जर भएको महत्वपूर्ण संस्था मनकामना विकास बैंकका संस्थापक अध्यक्ष लक्ष्मणबाबु श्रेष्ठको स्मृतिमा स्थापित यो छात्रवृत्ति बैंकको दरबारमार्ग शाखाका प्रबन्धक मनिलरत्न साहीले विद्यालयका प्रधानाध्यापक गीता काफ्लेलाई हस्तान्तरण गरेका हुन् । अध्ययनमा उत्कृष्ट, तर पारिवारिक आर्थिक स्थिति कमजोर भएकाले विद्यार्थीको अध्ययनमा सहयोग पुर्‍याउने उद्देश्यले ५० हजार रूपैयाँबराबरको छात्रवृत्ति उपलब्ध गराएको बैंकले जनाएको छ । आगामी दिनमा पनि संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वअन्तर्गतका कार्यलाई थप प्रभावकारी रूपमा निरन्तरता दिने बैंकले जनाएको छ ।

● सेन्ट्रल फाइनान्सको बुटवल र वीरगन्ज शाखाद्वारा विभिन्न कार्यक्रम सम्पन्न

सेन्ट्रल फाइनान्स लिमिटेड बुटवल शाखाले बुटवल उपमहानगरपालिका- ७ मा रहेको सुस्त मनस्थिति बाल विद्या मन्दिरमा खेलकुद तथा शैक्षिक सामग्री वितरण गरेको छ । संस्थाले तिलोत्तमा नगरपालिका- ६ स्थित अनाथ तथा असहाय महिला कल्याण समाजका बालबालिकालाई पनि पोसाक तथा जुत्ता वितरण गरेको छ । उक्त दुवै कार्यक्रम संस्थाको बुटलवल शाखाकी प्रमुख रविना थापाको अगुवाइमा भएको हो । यसैगरी, संस्थाको वीरगन्ज शाखाले पनि वीरगन्ज पब्लिक स्कुलको प्लस २ तहका विद्यार्थीलक्षित वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम गरेको छ । संस्थाको वीरगन्ज शाखा प्रमुख कृष्णकुमार झाको अगुवाइमा सञ्चालित उक्त कार्यक्रममा कलेजका छात्रछात्राहरू तथा शिक्षक-शिक्षिकाका साथै संस्थाका कर्मचारीको उपस्थिति थियो ।

संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वअन्तर्गत संस्थाको बुटवल तथा वीरगन्ज शाखा कार्यालयबाट यी कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको हो । नेपाल राष्ट्र बैंकबाट 'ग' वर्गको इजाजतपत्र प्राप्त वित्तीय संस्थाको रूपमा विगत २६ वर्षदेखि बैंकिङ सेवा दिँदै आएको यस संस्थाको कुपण्डोलस्थित केन्द्रीय कार्यालयसहित १९ वटा शाखा र भक्तपुरको सल्लाघारीमा एक एक्सटेन्सन काउन्टर सञ्चालनमा रहेको छ ।

● आइएमई मोटर्स डिजेल जेनेरेटर र विद्युतीय गाडीको आधिकारिक वितरक

'आइएमई मोटर्स' नेपालमा स्विच मोबिलिटीका विद्युतीय गाडी र अशोक लेल्यान्डका डिजेल जेनेरेटरको बिक्री-वितरण गर्ने आधिकारिक प्रतिनिधि नियुक्त भएको छ । अशोक लेल्यान्डको ७५औँ वार्षिकोत्सवका अवसरमा भारतको चेन्नैमा आयोजित कार्यक्रममा आइएमई मोटर्सलाई आधिकारिक वितरक नियुक्तिसम्बन्धी सम्झौता भएको हो । सम्झौतामा स्विच मोबिलिटीका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत महेश बाबु र आइएमई मोटर्सका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत हेमन्त पुराणिकले हस्ताक्षर गरेको जनाइएको छ । त्यस्तै, अशोक लेल्यान्डका अध्यक्ष धीरज हिन्दुजाले उक्त सम्झौता आइएमई मोटर्सका अध्यक्ष चन्द्रप्रसाद ढकाललाई हस्तान्तरण गरेको उल्लेख छ ।

भारतीय अटोमोबिल कम्पनी अशोक लेल्यान्डको सब्सिडियरी कम्पनी स्विच मोबिलिटीले विद्युतीय सवारीसाधन निर्माण तथा दिगो यातायातका साधनको विकासमा केन्द्रित रहेर वातावरणमैत्री विद्युतीय बस तथा हलुका व्यावसायिक सवारीसाधन उत्पादन तथा वितरण सुरु गरेको जनाइएको छ । यो कम्पनी सन् २०२० मा अशोक लेल्यान्डको सहायक कम्पनीका रूपमा स्थापना भएको थियो । अशोक लेल्यान्डको ७५औँ वार्षिकोत्सवका अवसरमा आयोजित समारोहमा भारतीय यातायातमन्त्री नीतिन गडकरीले स्विच मोबिलिटीद्वारा उत्पादित हलुका व्यावसायिक विद्युतीय सवारीसाधनको उद्घाटन गरेका थिए ।

● ग्यारेट बनिन् एसियन पेन्ट्स मिस युनिभर्स नेपाल

एसियन पेन्ट्स मिस युनिभर्स नेपाल २०२३ को ताज मिस जेन दीपिका ग्यारेटले जितेकी छिन् । काठमाडौंमा आयोजित अन्तिम प्रतिस्पर्धामा २१ जनालाई उछिन्दै ग्यारेटले उपाधि जितेकी हुन् ।

प्रतियोगितामा मिस गरिमा घिमिरे, मिस बुद्धिसारा सुनार, मिस शीताष्मा पोखरेल र मिस अभिलाषा लम्सालले क्रमशः द्वितीय, तृतीय, चौथो र पाँचौँ स्थान ओगट्न सफल बनेको जनाइएको छ । साथै, एसियन पेन्ट्सले प्रतियोगिताको अन्तिम चरणमा रोयल ब्लिङ मिस ड्याजलिङ डिभा र रोयल प्ले मिस क्रिएटिभ क्यानभासको टाइटल पुरस्कार पनि प्रदान गरेको जनाएको छ । रोयल ब्लिङ मिस ड्याजलिङ डिभाको टाइटल मिस शीताष्मा पोखरेल र रोयल प्ले मिस क्रिएटिभ क्यानभासको टाइटल डा. अमिसा बस्नेतले जितेको जनाइएको छ ।

मिस युनिभर्स नेपालकी विजेता ग्यारेटलाई एसियन पेन्ट्स नेपालका कन्ट्री डाइरेक्टर जि. गोपाल कृष्णनले पुरस्कार प्रदान गरेको उल्लेख छ । मिस युनिभर्स नेपालसँग सहकार्य गर्न पाएकोमा खुसी व्यक्त गर्दै गोपाल कृष्णनले भने, 'एसियन पेन्ट्समा हामी जिन्दगी र स्थानहरूमा रङहरूले ल्याउने परिवर्तनलाई विश्वास गर्छौं ।

अमेरिका र...

उद्घोष दिनप्रतिदिन गर्दै आएका भएपनि व्यवहारमा त्यस्तो देखिएको छैन । त्यसैले प्रष्ट हुन्छ दाहाल सरकारको बोली र व्यवहारमा अन्तर रहेको छ भनेर ।

आजभन्दा ठीक १७ वर्ष अघि भएको गौरहत्या काण्डमा संलग्न रहेको भन्दै तत्कालिन मधेशी जनाधिकार फोरमका अध्यक्ष एवं हाल जनता पार्टीका अध्यक्ष समेत रहेका उपेन्द्र यादवको प्रत्यक्ष संलग्नता रहेको भन्दै रौतहट प्रहरी कार्यालयमा किटानी जाहेरी परेकोमा दाहाल सरकारले उक्त काण्डमा संलग्न भएकाहरूको फाइल खोल्ने सहमति आन्दोलनमा रहेका आन्दोलनकारीसँग गरेको भएपनि फाइल खोलिए सरकारबाट हट्ने अभिव्यक्ति यादवले दिएपछि सरकार ढल्ने अवस्थामा पुगेको हुनाले प्रधानमन्त्री दाहालले फाइल नखोल्ने सर्तमा उपेन्द्र यादवलाई आफ्नो पक्षमा लिएका छन् । यसरी दाहाल सरकार आफ्नै प्रतिबद्धता विरुद्धका कार्यमा सरिक भएको र सुन तस्करी काण्डमा माओवादी केन्द्रका नेता र कार्यकर्ता मुछिएका भएपनि उनीहरूलाई उन्मुक्ति दिएको भन्दै त्यसको चौतर्फी विरोध भएपछि प्रधानमन्त्री दाहाल आफ्नो सरकार ढल्ने अवस्थामा पुगेका हुनाले जति दिन सरकार रहन्छ त्यसबेला सम्म आफूले राम्रो काम गर्ने डंक पिटिरहेका छन् यहि डंकले प्रष्ट हुन्छ उनैलाई अब सरकार चल्ने विश्वास छैन भनेर ।

नेपालको राजनीतिमा प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष विदेशीहरूको हस्तक्षेप रहेको छ । दाहाल संयुक्त राष्ट्रसंघको सभामा अमेरिका जाँदै छन्, त्यसबेला अमेरिकी राष्ट्रपतिसँग भेट हुने र अमेरिकाले एमसीसी कार्यान्वयनमा दबाव दिने निश्चित जस्तै रहेको छ, भने अमेरिकाबाट प्रधानमन्त्री दाहाल चीन भ्रमणमा जाने र चीनले बिआरआई परियोजना कार्यान्वयनमा प्रधानमन्त्री दाहाललाई दबाब दिन सक्छ । एमसिसि परियोजना कार्यान्वयनमा आइसकेको हुनाले अमेरिकाले बिआरआई परियोजना कार्यान्वयनमा रोक लगाउन दाहाललाई दबाब दिने निश्चित भएकाले गर्दा आउँदो असोज, कार्तिक भित्रैमा आफ्नै कारणले गर्दा दाहाल सरकार ढल्न सक्ने प्रबल सम्भावना रहेको विश्लेषण राजनीतिक वृत्तमा भएको छ ।

अमेरिकाले एमसिसि परियोजना कार्यान्वयन गर्न दबाब दिएपछि परियोजना कार्यान्वयनमा आइसकेको र दक्षिणी छिमेकी मुलुक भारतले समेत चीनले प्रस्ताव गरेको बिआरआई परियोजनाको विरोध गर्न सक्ने भएकाले गर्दा अब प्रधानमन्त्री दाहाल अमेरिका र चीनको चेपुवामा पर्ने र त्यहि कारणले गर्दा दाहाल सरकारको आयु समाप्त हुने विश्लेषण समेत हुन थालेको छ ।

प्रधानमन्त्रीज्यू...

देउवा मौन रहेको छन् । त्यही कारणले गर्दा कांग्रेसले आफ्नो पार्टीका नेता तथा कार्यकर्ताहरूको सदस्यता नविकरण गराउँदा चितवनमा मात्रै झण्डै ३०-३५ प्रतिशत कांग्रेसका कार्यकर्ताहरूले पार्टीको सदस्यता नविकरण गराएन, त्यसैले प्रष्ट हुन्छ कांग्रेस दिनप्रतिदिन कमजोर बन्दै गएको छ भनेर । कांग्रेसका नेता शेखर कोइराला लगायतका नेताहरूले अब कांग्रेसको नेतृत्वमा सरकार बनाउनुपर्दछ भनिरहेका भएपनि सभापति देउवाले भने मौनता साँधेका छन् । नक्कली भुटानी शरणार्थी काण्डमा आफ्नी श्रीमती आरजु राणा देउवाको नाम आएपछि देउवा थरथर भएका र श्रीमतीलाई बचाउने खेलमा प्रधानमन्त्री दाहालसँग केही सम्झौता गरेको आंकलन कांग्रेसजनले गरेका छन् । नक्कली भुटानी शरणार्थी काण्डमा आफ्ना प्रियपात्र एवं पूर्व गृहमन्त्री बालकृष्ण खाँण अदालतको आदेशमा पुर्पक्षका लागि थुनामा परेपछि सभापति देउवामा छटपटी बढेको र कांग्रेसका संस्थापन इतर पक्षले समेत भ्रष्टाचारमा जोसुकै र जुनसुकै पार्टीका नेता तथा कार्यकर्ता संलग्न भएको भएपनि कानुनी कारबाही गनुपर्दछ भन्दै प्रधानमन्त्री दाहाललाई दबाब दिइरहेका बेला देउवा भने चुपचाप रहेर प्रधानमन्त्री दाहाललाई सहयोग गरिरहेका छन् । प्रधानमन्त्री दाहाललाई ललिता निवास जग्गा काण्डमा मुछिएका माधव नेपाल सहितका नेताहरूले सहयोग गरिरहेका हुनाले नै प्रधानमन्त्री दाहालले आफैँ न्यायाधिश बनेर ललिता निवास जग्गा काण्डमा माधव नेपाल निर्दोष रहेको उद्घोष गरेका हुनाले प्रधानमन्त्री दाहालले भ्रष्टाचारका फाइल खोल्ने भन्दै आफ नो नेतृत्वको सरकारलाई सहयोग नगर्नेहरूलाई तर्साएर आफ्नो स्वार्थपूरा गरिरहेका छन् । माओवादीका लडाकु राखिएको शिविरमा भएको घोटला काण्डको फाइल खोलेर त्यसमा 'संलग्न भएका भनिएका प्रचण्डमाथि अनुसन्धान गरेर कारबाही गर्न प्रधानमन्त्री दाहाललाई कसले रोकेको छ भन्ने प्रश्न समेत जनमानसमा उठेको छ ।

प्रचण्डको...

प्रधानमन्त्री दाहालले माधव नेपाललाई निर्दोष करार गरेपनि जनताले उनलाई भ्रष्टाचारी नै भनिरहेको र प्रमाणले समेत उनलाई भ्रष्टाचारमा संलग्न रहेको देखाइसकेको छ । त्यही कारणले गर्दा उनलाई सरकारी साक्षीका रुपमा राखिएको छ ।

ललिता निवास जग्गा काण्डमा नेपाल प्रहरीको अनुसन्धान व्यूराले अनुसन्धान गरी उक्त काण्डमा संलग्न भएकाहरूलाई संगठित अपराध र किर्ते दुवैमा मुद्दा चलाउन सिफारिस गरेको भएपनि दाहाल सरकारको दवावमा सरकारी वकिल कार्यालय काठमाडौंले किर्तेमा मात्र मुद्दा दर्ता गरेकोमा अदालतले सबै (१७ जना)लाई धरौटीमा रिहा गर्न आदेश दिएको र आदेश अनुसार उनीहरू रिहा भइसकेका छन् । सीआइबीले सरकारी वकिल कार्यालयको सुझाव अनुसार ने संगठित अपराध र किर्तेमा मुद्दा चलाउने सिफारिस गरेकोमा सरकारको दबाब पछि सरकारी वकिल कार्यालयले किर्तेमा मात्र मुद्दा चलाएको र किर्तेमा १ वर्ष जेल र पचास हजार रुपैँया मात्र जरिवाना हुन सक्ने प्रावधान रहेको छ भने संगठित अपराधमा पाँच वर्ष जेल र बिगो बराबरको जरिवानाहुने भएकाले गर्दा संगठित अपराधमा मुद्दा नचलाएर मुद्दालाई कमजोर पार्ने रणनीतिक उदेश्यले मुद्दा अदालतमा दर्ता गरिएको थियो । किर्तेमा २५ दिन भित्रमा मुद्दा दर्ता गरिसक्नुपर्ने र संगठित अपराधमा ६० दिन भित्रमा मुद्दा दर्ता गरिसक्नुपर्ने प्रावधान रहेको छ । सरकारी वकिल कार्यालयले किर्तेमा मात्र मुद्दा चलाएको हुनाले ६० दिन प्रहरी हिरासतमा राखिएका व्यक्तिहरूको मानव अधिकार समेत हनन् भएको र अनावश्यक रुपमा प्रहरी हिरासतमा राखिएको विषयमा उनीहरूले क्षतिपूर्तिको माग गर्दै मुद्दा दर्ता गर्न सक्ने सम्भावना समेत रहेको छ । प्रधानमन्त्री दाहालले ठुलो कुरा गरेर जनतालाई झुक्याउँदै आएका भएपनि उनी आफ्नो पद सुरक्षित गरी नेपाललाई निर्दोष रहेको उद्घोष गर्न र उपेन्द्र यादवलाई आफ्नो पक्षमा रहिरहन बाध्य पार्ने उदेश्यले १७ वर्ष अघि भएको गौरहत्या काण्डको फाइल खोल्ने धम्की दिनुले प्रमाणित हुँदैन र ? समाजवादी मोर्चा भनेको कांग्रेसलाई दवावमा राख्ने र नेकपा एमाले लगायत अन्य दलहरूलाई तर्साउने हतियारका रुपमा प्रयोग गर्दैदै आएको भएपनि ढिलो चाँडो प्रधानमन्त्री दाहालको षड्यन्त्रको पर्दाफास हुने निश्चित रहेको छ ।

प्रधानमन्त्रीको विरोध...

क्रियाकलापको विरोध गर्दै आएकाले उनीहरूलाई पनि प्रतिगामीको उपमा दिइनु संविधानको रक्षा नै हो नि ? कांग्रेसलाई दवावमा राख्नका लागि माओवादी, नेकपा एकीकृत समाजवादी, जनता समाजवादी र नेत्रविक्रम चन्दले नेतृत्व गरेको नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी सहितको समाजवादी मोर्चा गठन गरेर आफ्नो सरकार टिकाईराख्ने रणनीति लिएका छन् । माधव नेपालको तारिफ गर्न प्रधानमन्त्री दाहाल कुनै भाषणमा चुकेका छैनन् त्यसको एउटै कारण हो माधव नेपाललाई आफ्नो पक्षमा राखि राख्ने कुटिल चाल ।

नेपाली कांग्रेसमा सभापति शेरबहादुर देउवाको पुनः प्रधानमन्त्री बन्ने चाहनालाई पूरा गर्न उनी प्रधानमन्त्री दाहालका जस्तोसुकै हर्कतलाई पनि समर्थन गरिरहेका भएपनि कांग्रेसको संस्थापन इतर पक्षले त्यसको विरोध गर्दै आइरहेको हुनाले कांग्रेसको संस्थापन इतर पक्षलाई समेत प्रधानमन्त्री दाहालले प्रतिगामीको संज्ञा दिँदै आएका छन् । भ्रष्टाचारका फाइल खोल्छु भन्दै विपक्षी दललाई धम्क्याइ रहेका दाहाललाई विपक्षी दल एमालेले सबै भ्रष्टाचारका फाइल खोल्न चुनौती दिएको भएपनि प्रधानमन्त्री दाहाल आफै माओवादीका लडाकु राखिएको शिविरमा भएको घोटला काण्डमा फस्ने भएपछि उक्त फाइल खोल्नु उनी तयार देखिएका छैनन् । अरू दलहरूलाई धम्क्याएर आफ्नो स्वार्थ पूरा गरिरहेका प्रधानमन्त्री दाहालको एकमात्र उदेश्य भनेको कांग्रेसलाई दवावमा राखेर एमालेलाई तर्साएर प्रधानमन्त्रीमा टिकिरहने रणनीति लिएका भएपनि अरूको केही महिनापछि दाहाल सरकार ढल्ने निश्चित प्राय रहेको छ ।

ताली र...

संलग्न हुँदाहुँदै उनको निधन २०८० भाद्र २६ गते भएको थियो । उनी संविधानसभाको अध्यक्ष, प्रतिनिधिसभा सभामुख, मन्त्री, राज्यमन्त्री अहिले सांसद रहेको अवस्थामा निधन भएको बखतमा समेत उनी नेकपा एमालेका उपाध्यक्ष रहेका थिए । संविधान निर्माणको प्रत्येक घटनामा उनी साक्षीका रूपमा रहेका थिए । उनले झण्डै १३ वर्ष काठमाडौंमा रहेको नेपाल ल क्याम्पसमा अध्यापन समेत गराएका थिए । कानुनको विद्यार्थी भएका नाताले उनले सर्बोच्च अदालतदेखि विभिन्न अदालतमा वकालत समेत गरेका थिए भने नेपाल बार को महासचिव समेत भएका थिए । संविधानमा सभामुख र संसद भन्ने वित्तिकै नेम्वाङ्को नाम लिने व्यक्ति थिए ।

नेपालको राजनीतिमा उनलाई भद्र राजनीतिज्ञको रूपमा लिने गरिएको छ । संविधानसभाले राजतन्त्र हटाउने र मुलुकलाई गणतत्रात्मक मुलुक घोषणा गर्ने कार्यमा संविधानसभाको अध्यक्षको नाताले उनले महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको भन्दै उनको आलोचना समेत हुने गरेको छ । राजा कहिल्यै भूतपूर्व हुँदैनन् भन्ने व्याख्या गरेजस्तै संविधानसभाका अध्यक्ष कहिल्यै पूर्व हुँदैनन् भन्ने व्याख्या नेम्वाङ् के लागि गरिएको थियो । नेम्वाङ्लाई केहि राजनीतिक दलका नेताहरूले नेपाललाई धर्मनिरपेक्षा राष्ट्र बनाउन महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको भन्दै उनको विरोध गर्दै आएका थिए । यहि ताली र गाली बीच अब नेम्वाङ् हामीबीच रहनु भएन केबल सम्झनामा मात्र । त्यसैले उहाँप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दै शोक सन्तप्त परिवारप्रति हार्दिक समवेदना व्यक्त गर्दछौं ।

प्रधानमन्त्रीले नै...

फागुन १७ गते मतदान मार्फत कोशी प्रदेश नामाकरण गर्न प्रदेशसभामा स्वीकृत जनाएका थियो । तर अहिले माओवादी केन्द्र, जनता समाजवादी, एकीकृत समाजवादी र नेत्रविक्रम चन्द मिलेर गठन गरिएको समाजवादी मोर्चाले आफ्नो सन्देशसभामा कोशी प्रदेश नामाकरण गरेको विषयलाई अस्वीकार गरेका छन् । प्रधानमन्त्री दाहालले संविधानको रक्षा गर्ने उद्घोष गर्दै आएका भए पनि आफैं उपस्थित भएर भाषणसम्म गर्न भ्याएका प्रधानमन्त्रीले संविधानको ठाडो उल्लंघन गरेका छन् ।

संविधानको धारा २९५ को उपधारा २ मा प्रदेशसभाको नामाकरण प्रदेशसभाको सम्पूर्ण सदस्य संख्याको दुई तिहाई बहुमत बाट हुने उल्लेख गरिएको छ । तर केही जातीय संगठनहरूले कोशी प्रदेश नामको विरोध गर्दै आन्दोलन समेत गरेका र सो आन्दोलनमा पदम लिम्बुको निधन समेत भईसकेको र दाहाल सरकारले उनलाई सहिद घोषणा गर्दै र परिवारलाई क्षतिपूर्तिसमेत दिई सकेको अवस्थामा स्वयम् प्रधानमन्त्रीले नै दुई तिहाई भन्दा बढीको समर्थनमा नामाकरण गरिएको विषयलाई अस्वीकार गरेर द्वैद्ध चरित्र देखाएका छन् । प्रधानमन्त्री दाहालले केही समय पहिला आफ्नो पार्टीलाई दुई तिहाई मत दिए जातीय राज्य दिने घोषणा समेत गरेका हुनाले जातीय राज्य माग्ने व्यक्तिहरू र संघ संगठनलाई बल पुगेको छ । मुलुकमा १ सय २५ जातिका व्यक्तिहरू बसोबास गरेको अवस्थामा प्रधानमन्त्री दाहालले जातीय राज्य दिन्छु भन्नु मुलुकलाई विभाजन गर्ने रणनीति हो कि भन्ने प्रश्न समेत उठ्न थालेको छ । जातीय राज्य दिने अधिकार प्रधानमन्त्री दाहाललाई कुन संविधानले दिएको छ ? आफैं सत्तामा बस्ने अनि आफैं संविधानको उल्लंघन गर्दै अरूलाई संविधान पालनाको अर्ति उपदेश दिने अधिकार प्रधानमन्त्रीलाई छैन ।

५० प्रतिशत...

चीनिको मूल्य १ सय १५ देखि १ सय २० सम्म पुऱ्याई सकेका छन् ।

सरकारी कम्पनी खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनीले विगतमा समेत सरकारबाट आएको कोटाको चीनी आयात गर्न नसकिरहेको र काला व्यापारी र चीनी उद्योगीहरूले चीनी आयात नगर्न दबाब दिईरहेका बेला सरकारले फेरी उसैलाई १० हजार टन चीनी आयात गर्न अनुमति दिएको भएपनि खाद्यले चीनी आयात गर्न सक्ने सम्भावना देखिँदैन । सरकारले समेत गाल टार्नका लागि मात्र २० हजार टन ५० प्रतिशत छुटमा चीनी आयात गर्न अनुमति दिएको छ । अहिले चीनी आयातमा ३० प्रतिशत भन्सार कर र १३ प्रतिशत भ्याट लाग्ने व्यवस्था रहेको छ । भन्सार र भ्याट जोड्दा २८ प्रतिशत मात्र हुन्छ । साल्टले चीनी आयात गर्न सक्ने भएपनि खाद्यले आयात गर्न सक्ने सम्भावना नभएकाले गर्दा यस पटकको हिन्दुहरूको महान् चाड दशैं, तिहार र छठ पर्वमा समेत चीनीको हाहाकार हुने र काला व्यापारीहरूले उपभोक्तालाई सोझै लुट्ने सम्भावना समेत देखिएको छ ।

आफ्नो स्वार्थ...

मुछिएका भएपनि उनीहरूलाई उन्मुक्ति दिन प्रधानमन्त्री दाहाल लागि परेका हुनाले उनको उद्घोष जनतालाई देखाउनकै लागि मात्र भएको छ । ललिता निवास जग्गा काण्डको मुद्दा फितलो बनाएर अदालतमा दर्ता गरिएकाले गर्दा ललिता निवास जग्गा काण्ड पनि हात्ती आयो हात्ती आयो फुस्सा हुने निश्चित रहेको छ ।

सुरु भयो 'नाडा अटो सो २०२३'

देशको अर्थतन्त्र सुधारोन्मुख हुनाले अटोमोबाइलको व्यापार बढ्दै जाने अर्थमन्त्री डा. प्रकाशशरण महतले बताएका छन्। मंगलबारदेखि भृकुटीमण्डमा सुरू भएको 'नाडा अटो सो २०२३' उद्घाटन गर्दै उनले सुस्ताएको आर्थिक गतिविधि बिस्तारै बढ्दै जाने बताएका हुन् ।

अर्थमन्त्री डा. महतले वर्ष दिनदेखि रोकिएको कित्ताकाट खुला गरिएका कारण घरजग्गा कारोबार पनि अब बढ्ने ठोकुवा गरे । 'पछिल्लो समय विदेशी विनिमय सञ्चिति बढेको छ, पर्यटक पनि बढ्दै छन्,' उनले भने, 'अब आर्थिक गतिविधि बढ्ने ठोस आधार तयार हुन थालिसकेको छ ।' कोभिड महामारीपछि सुस्ताएको गाडीको व्यापार पनि अब बढ्ने उनको भनाइ थियो । उनले अर्थतन्त्रमा समस्या निम्तिनुमा पैसा खर्च नहुनुलाई पनि प्रमुख कारणका रूपमा लिए । मान्छेसँग पैसा भएर पनि खर्च नगर्दा अर्थतन्त्रमा समस्या देखिएको उनको भनाइ थियो । उद्यमी-व्यवसायीले पनि आत्मबल बढाएर खर्च गर्न डराउँदा पैसा प्रणालीमा नघुमेर अर्थतन्त्र चलायमान हुन नसकेको उनले बताए ।

अब देशमा विद्युतीय सवारीसाधनको युग सुरु भएको उनको भनाइ थियो । उनले देशभित्रै सवारीसाधन एसेम्बल सुरू गर्न व्यवसायीलाई सुझाव पनि दिए । नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघका अध्यक्ष चन्द्रप्रसाद ढकालले देश श्रीलंकाजस्तै टाट पल्टिँदै छ भन्ने त्रास देखाएर नीति ल्याइँदा अटो व्यवसाय खुम्चिएको बताए । अटो व्यवसाय खुम्चिँदा राज्यको राजस्वमा समेत असर परेको उनको भनाइ थियो । उच्च ब्याजदरका कारण निजी क्षेत्रले लगानी बढाउन नसकेको बताउँदै नेपाल उद्योग परिसंघका अध्यक्ष राजेश अग्रवालले भने, 'सरकारले पनि निजी क्षेत्रको मनोबल बढाउन कुनै कदम चाल्न सकेन ।' देशको नियामक निकायले निजी क्षेत्रलाई खाली दुःख मात्र दिने काम गरेको नेपाल चेम्बर अफ कमर्सका अध्यक्ष राजेन्द्र मल्लको गुनासो थियो ।

नाडा अटोमोबाइल एसोसिएसन अफ नेपालका अध्यक्ष ध्रुव थापाले सवारीसाधनलाई विलासी वस्तुको सूचीबाट हटाएर अतिआवश्यक वस्तुको सूचीमा राख्न अर्थमन्त्री डा. महतलाई आग्रह गरे । उनले देशमा बिजुली गाडीको प्रवर्द्धन गर्नका लागि इभीमा करको नीति स्थिर बनाउन पनि सुझाव दिए । अर्थमन्त्रीले पनि बिजुली गाडीमा धेरै कर नबढ्ने आश्वासन दिएका छन् । सवारीसाधनमा कर्जाको जोखिमभार घटाएर पुरानै ७५ प्रतिशत कायम गर्न अध्यक्ष थापाले सुझाव दिए ।

मंगलबारदेखि सुरू भएको नाडा अटो सो ३१ भदौसम्म सञ्चालन हुनेछ । प्रदर्शनीमा थुप्रै ब्रान्डका विद्युतीय कार सार्वजनिक गरिएको छ । अधिकांश अटोमोबाइल कम्पनीले विद्युतीय सवारीसाधन प्रदर्शनीमा राखेको देखिन्छ । विद्युतीय दुईपाङ्ग्रे पनि प्रदर्शनीमा राखिएको छ । नाडाका अनुसार अटो सोमा १६ ब्रान्डका चारपाङ्ग्रे, २२ ब्रान्डका दुईपाङ्ग्रे, सात ब्रान्डका कमर्सियल भेहिकल, नौवटा बैंक तथा वित्तीय संस्था र ३० वटा लुब्रिकेन्ट, टायर, ब्याट्री, पार्टपुर्जालगायतका एक सय २० स्टल छन्।

- आत्महत्या कुनैपनि समस्याको समाधान होइन,
- कुनैपनि समस्या र चुनौतीबाट नभागौं, डटेर सामना गरौं,
- सकारात्मक सोचको विकास गरौं, आशावादी बनौं,
- घर परिवार र आफूमा आश्रित सदस्यको भविष्यमाथी विचार पुर्याऔं,
- आत्मविश्वास बढाऔं, समस्याको उचित समाधान पहिल्याउँ ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

सम्पादक/प्रकाशक : देवेन्द्र चुडाल • कार्यालय : बुद्धनगर, काठमाडौं • फोन : ४७९०२९५, मो. : ९८४१२५४८८५ • इमेल : devendrachudal@gmail.com • मुद्रण : सुनगाभा प्रिन्टिङ प्रेस, बागबजार